

คู่มือ สนับสนุนการปฏิบัติงาน
ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน
(ผู้นำ อช.)

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

“...อาสาสมัคร
จะต้องระลึกอยู่เสมอว่า
ศรัทธาในการอาสาสมัคร
เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นนั้น
เกิดขึ้นด้วยตนเอง
มีความรู้สึกเห็นชอบในงานอาสาสมัคร
มีศรัทธาที่จะทำงาน
และพร้อมที่จะเป็นอาสาสมัคร...”

พระราชดำรัส
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข้อมูลส่วนตัว

๑. ชื่อ - สกุล

๒. ตำแหน่ง

๓. ที่อยู่

.....

๔. โทรศัพท์ โทรสาร

๕. อีเมล

๖. การศึกษาสูงสุด

๗. ประวัติการดำรงตำแหน่งผู้นำ อช. /อช.

๗.๑ ตำแหน่ง.....ปี.พ.ศ.

๗.๒ ตำแหน่ง.....ปี.พ.ศ.

๗.๓ ตำแหน่ง.....ปี.พ.ศ.

๘. รางวัล/ความภาคภูมิใจที่ได้รับ

๘.๑

๘.๒

๘.๓

๘.๔

รายชื่อภาคีพัฒนา

๑. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๒. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๓. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๔. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๕. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๖. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๗. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๘. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๙. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่
๑๐. ชื่อ โทรศัพท์
- ที่อยู่

สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง

คำนำ

กรมการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้องค์กรภาคประชาชน เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน โดยดำเนินงานพัฒนาอาสาสมัคร เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนที่มีจิตใจเสียสละเข้ามาเป็นอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) และเป็นแกนหลักในการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาด้านต่างๆ

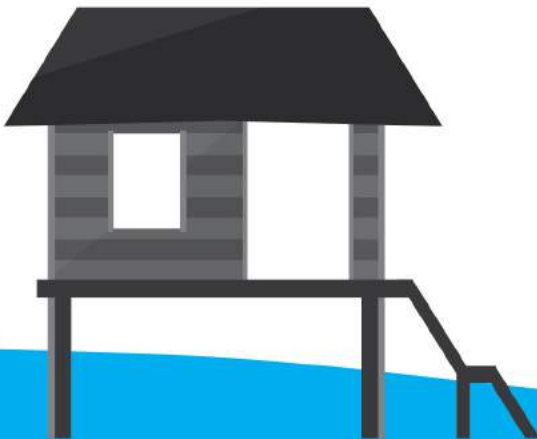
คู่มือ สนับสนุนการปฏิบัติงานผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) เล่มนี้ จึงเป็นเสมือนเครื่องมือในการใช้ปฏิบัติงานของ ผู้นำ อช. เมื่อเข้าไปทำงานในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนให้ อช. และ ผู้นำ อช. เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างเหมาะสม สามารถขับเคลื่อนงานพัฒนาร่วมกับผู้นำ องค์กรชุมชน และภาคีพัฒนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน

สิงหาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

- ๖ ความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ ผู้นำ อช.
- ๑๕ คุณลักษณะ ผู้นำ อช.
- ๒๓ ผู้นำ อช. กับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔๐ ผู้นำ อช. กับการบริหารจัดการข้อมูลชุมชน
- ๔๘ ผู้นำ อช. กับการขับเคลื่อนแผนชุมชน
- ๖๒ ผู้นำ อช. กับการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของรัฐบาล/กระทรวง/กรม
- ๗๗ ภาคผนวก
- ๑๐๙ บรรณานุกรม

งานอาสาพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน มีหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชน พัฒนาองค์กร อาสาสมัครและผู้นำท้องถิ่นในระดับหมู่บ้าน ตำบล เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนา คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท ซึ่งรวมถึงการมีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจชุมชนและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ทั้งนี้ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักในการทำงานเพื่อให้ประชาชนและองค์กรชุมชน ท้องถิ่น สามารถช่วยตนเองและพึ่งตนเองคือบริหารการพัฒนาได้ด้วยตนเองในที่สุด

จากแนวคิดดังกล่าว กรมการพัฒนาชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอาสาสมัครชาวบ้านที่มีต่อการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล จึงได้กำหนดดำเนิน

“โครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน”

ด้วยความเชื่อมั่นว่าการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดวิธีหนึ่ง คือ การที่ประชาชนปวารณาตนเองทำงานด้วยความเต็มใจและเสียสละเพื่อส่วนรวม โดยการเป็นอาสาสมัครในการพัฒนาชนบท หรือเป็นอาสาพัฒนาชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนในชนบทมีโอกาส มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชน มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทมากยิ่งขึ้น โดยเป็นอาสาสมัครในการพัฒนาชุมชนของตน ให้สามารถพึ่งตนเองได้โดยจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือ

“ประชาชนทุกคน เป็นอาสาพัฒนาชุมชน”

อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) คือ

อาสาสมัครของชุมชนที่ถูกคัดเลือกจากเวทีประชาคมของหมู่บ้าน หมู่บ้านละไม่น้อยกว่า ๔ คน มีสัดส่วนชาย หญิง โกล้เคียงกัน

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) คือ

อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) ที่ได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) ให้เป็นผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)

ตำบลละ ๒ คน เป็น

ชาย ๑ คน

หญิง ๑ คน

เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ในการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุน ให้อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) จากทุกหมู่บ้านในตำบล

โดยได้รับค่าตอบแทน ๒,๐๐๐ บาท/คน/ปี

ความเป็นมา

กรมการพัฒนาชุมชน เริ่มดำเนินงานโครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยได้ทดลองดำเนินการครั้งแรกที่จังหวัดสกลนครและจังหวัดกาฬสินธุ์ และมีการดำเนินการต่อเนื่องตามลำดับ ดังนี้

ช่วงปี ๒๕๑๒ – ๒๕๑๕

คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๑๒ ให้กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบดำเนินงานโครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ทดลองดำเนินการในจังหวัดสกลนครและกาฬสินธุ์ รวม ๑๐๐ คน ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือนๆ ละ ๒๐๐ บาท ต่อคน

ช่วงปี ๒๕๑๕ – ๒๕๑๙

คณะปฏิวัติได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๕ ให้ขยายการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนออกไปทุกจังหวัด (๗๐ จังหวัดในขณะนั้น) ตำบลละ ๑ คน ได้รับค่าตอบแทนเป็นรางวัลรายปี ปีละ ๑,๐๐๐ บาท ต่อคน

ช่วงปี ๒๕๑๙ – ๒๕๒๒

คณะรัฐมนตรี ได้อนุมัติหลักการเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ ให้ขยายการดำเนินงานออกไปทุกตำบลที่เปิดเขตพัฒนาแล้ว และพิจารณาปรับค่าตอบแทนเป็นปีละ ๑,๐๐๐ บาท ทุกคน

ช่วงปี ๒๕๒๒ – ๒๕๒๕

กรมการพัฒนาชุมชน ริเริ่มโครงการฝึกอบรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น หรือโครงการสัมมนา ผู้นำ อช. ดีเด่น โดยการคัดเลือก ผู้นำ อช. ที่มีผลงานดีเด่น จำนวน ๓๐ คน มาทำการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะ นำทัศนศึกษาดูงานในสถานที่สำคัญในกรุงเทพฯ เข้าเยี่ยมคารวะและรับโล่เกียรตินิยมจากนายกรัฐมนตรี

ช่วงปี ๒๕๒๕ – ๒๕๓๑

กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดตั้งอาสาสมัครระดับหมู่บ้าน เรียกว่า “อาสาพัฒนาชุมชน” (อช.) และต่อมาให้คัดเลือกอาสาพัฒนาชุมชนที่เป็นสตรีเพิ่มขึ้นอีกหมู่บ้านละ ๑ คน รวมเป็น อช. หมู่บ้านละ ๒ คน ครอบคลุมหมู่บ้าน

ช่วงปี ๒๕๓๑ – ๒๕๓๒

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ขยายการคัดเลือก ผู้นำ อช. ครอบคลุม ตำบลๆ ละ ๒ คน (ชาย ๑ คน หญิง ๑ คน) ขยายการคัดเลือก “ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ดีเด่น” จนครบทุกจังหวัดๆ ละ ๒ คน เป็นชาย ๑ คน หญิง ๑ คน เพื่อเข้ารับโล่เกียรตินิยมตามโครงการสัมมนาผู้นำ อช. ดีเด่น และดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ช่วงปี ๒๕๓๒ – ๒๕๔๒

กรมการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ อช. และ ผู้นำ อช. รวมตัวกันจัดตั้งเป็นชมรมอาสาพัฒนาชุมชน เพื่อให้ อช./ผู้นำ อช. สามารถผนึกกำลังเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลมากยิ่งขึ้น

ช่วงปี ๒๕๔๒ – ๒๕๔๗

อมรมอาสาพัฒนาชุมชน ระดับเขต ๑๒ ชมรม ได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็น “สมาคมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนไทย” และจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ ที่จังหวัดนครนายก และใช้ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนนครนายก เป็นที่ทำการสมาคม

ช่วงปี ๒๕๔๗ – ปัจจุบัน

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินงานพัฒนาอาสาพัฒนาชุมชน โดยมีระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ.๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๒ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๕ รองรับการปฏิบัติงาน ซึ่งตามระเบียบฯ กำหนดให้มี อช. หมู่บ้านละไม่น้อยกว่า ๔ คน โดยให้มีจำนวน ชาย หญิง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และผู้นำ อช. ตำบลละ ๒ คน เป็นชาย ๑ คน หญิง ๑ คน ทั้งนี้ ผู้นำ อช. อาจได้รับค่าตอบแทน คนละ ๕๐๐ บาท ต่องวดปฏิบัติงาน

บทบาทของ อช. และ ผู้นำ อช.

เมื่อได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งแล้ว
อช. และผู้นำ อช. จะมีบทบาทสำคัญ ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑

เป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล
โดยเป็นผู้ริเริ่ม สร้างสรรค์
ประสานงานและดำเนินการพัฒนาร่วมกับชาวบ้าน
ซึ่งการที่ อช. และผู้นำ อช. เป็นคนในหมู่บ้าน
จึงทำให้เป็นผู้ที่รู้ว่าอะไร
เป็นปัญหาความต้องการของชาวบ้าน
อะไรอยู่ในขีดความสามารถที่ชาวบ้าน
จะร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา
ความต้องการด้วยกันเองได้ หรือถ้าไม่สามารถ
ดำเนินการได้ก็จะขอความร่วมมือ
สนับสนุนจากใคร ที่ไหนได้บ้าง

๒

เป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน
แม้ว่าเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจะเป็น
นักพัฒนามืออาชีพที่มีความปรารถนาดี
อยากให้ชาวบ้านมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
แต่ก็เป็นคนนอกหมู่บ้านจึงต้องการ
ความช่วยเหลือสนับสนุนจาก อช. และผู้นำ อช.
ในด้านต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาหมู่บ้านตำบล
บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

หน้าที่ /ภารกิจ ของ อช. และ ผู้นำ อช.

อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) มีหน้าที่ปฏิบัติงานในหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ (ข้อ ๑๖) ดังนี้

๑. กระตุ้นให้องค์กรประชาชนรู้ปัญหาของหมู่บ้าน และสามารถวางแผนงานเพื่อแก้ปัญหาได้เอง รวมถึงการกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ริเริ่มและสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนา โดยเป็นที่ปรึกษากลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มอาสาสมัคร ตลอดจนองค์กรประชาชน และกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ
๓. ช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานตามแผน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน
๔. เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือเอกชนอื่นๆ
๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามเวทีประชาคม คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือทางราชการมอบหมาย

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) มีหน้าที่ปฏิบัติงานในตำบลที่ได้รับการคัดเลือก ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ (ข้อ ๑๗) ดังนี้

๑. หน้าที่ตาม ข้อ ๑๖ (ข้อ ๑ – ๕ ของ อช.)
๒. เป็นผู้ประสานงานระหว่าง อช. ในตำบล
๓. เป็นผู้แทนของอาสาพัฒนาชุมชนในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ปรากฏเป็นผลงานเด่นชัด เป็นรูปธรรม กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้มอบหมาย

บทบาทภารกิจ ๑๐ ประการ

บทบาทภารกิจ ๑๐ ประการ

๑. การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (จปฐ. / กชช ๒ ค. / อื่นๆ)

รวมทั้งการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดเป็นแผนงาน/กิจกรรม บรรลุในแผนชุมชน ประเมินผล เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและภาพรวมของหมู่บ้านในแต่ละปี

๒. การขับเคลื่อนแผนชุมชน

ร่วมมือกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้านจัดเวทีประชาคม วิเคราะห์ข้อมูล ปัญหา และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของชุมชน

๓. การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ชุมชน

ร่วมจัดเวทีประชาคมเพื่อเผยแพร่ความรู้ ปรากฏชาวบ้านในด้านต่างๆ ให้ประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนใกล้เคียงเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

๔. การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

เป็นแบบอย่างที่ดีในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งและร่วมกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยในหมู่บ้าน/ตำบล

๕. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป็นแกนหลักในการวางแผนและจัดกิจกรรมอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน/ตำบล

๖. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปฏิบัติตนและทำงานโดยยึดหลัก “พึ่งตนเอง” มีวิถีชีวิต “แบบพอเพียง” ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง

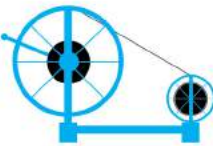
๗. การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดทุกชนิด แนะนำให้ความรู้แก่เพื่อนบ้านเพื่อให้เข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติด รวมทั้งร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ตำบล

๘. การแก้ไขปัญหาคาความยากจน

ร่วมประชุม วางแผนร่วมกับผู้นำอื่นๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญหให้กับครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง

๙. การส่งเสริมอาชีพ

เพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และครัวเรือนสามารถพึ่งตนเองได้

๑๐. การส่งเสริมทุนชุมชน

ร่วมจัดเก็บและวิเคราะห์ทุนชุมชน สนับสนุนการนำข้อมูลทุนชุมชนมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งร่วมดำเนินงานพัฒนาทุนชุมชนในพื้นที่ร่วมกับภาคีการพัฒนา

รู้หรือ ไม่ว่า

อช. ที่มีความสามารถ
ในการบริหารจัดการชุมชน
ต้องทำอะไร ?

จากภารกิจ ๑๐ ประการ ที่กรมการพัฒนาชุมชน
มอบหมายให้ ผู้นำ อช. ดำเนินการ ผู้นำ อช. สามารถ
เลือกทำข้อใดก็ได้ตามความถนัดและความต้องการของ
ชุมชน แต่หากทำได้ถึง ๔ ข้อ ผู้นำ อช. ก็จะได้ขึ้นชื่อว่า
มีความสามารถในการบริหารจัดการชุมชน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

กรมการพัฒนาชุมชน มอบหมายให้ อช. /ผู้นำ อช. รับผิดชอบในการส่งเสริม
คุณภาพชีวิตให้แก่ครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. ในรอบปีที่ผ่านมา โดยให้ผู้นำ อช. จัดทำ
ทะเบียนข้อมูลครัวเรือนเป้าหมาย อย่างน้อย ๒-๕ ครัวเรือน โดยจัดทำแผน และ
ออกไปติดตามให้คำแนะนำ เปรียบเสมือนเพื่อนคู่คิด และประสานหน่วยงานราชการ
ที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริม หรือแก้ไขปัญหาให้แก่ครัวเรือนเป้าหมายดังกล่าว อย่างน้อย
เดือนละ ๒-๓ ครั้งต่อ ๑ ครอบครัว

นอกจากนี้ อช. /ผู้นำ อช. เป็นกลไกสำคัญในการขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจ
พอเพียงต้นแบบโดยทุนชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเอง และดำรงตนตาม
วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

คุณลักษณะ ผู้นำ อช.

ผู้นำ อช.

ต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะเด่นเป็นที่ยอมรับของ อช. ในตำบล
สามารถสร้างความสัมพันธ์กับ อช. ทุกคน
แสดงให้เห็นถึงการเป็นตัวแทนเพื่อที่จะทำให้
เครือข่าย อช. เจริญก้าวหน้า และร่วมกันทำงานให้สำเร็จ
ใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่และ
อำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการติดต่อ
เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายของทีมงาน

ฉะนั้น...

คุณลักษณะผู้นำ อช.

จึงเป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมในการทำงานเพื่อประชาชนมีส่วนร่วม
มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มุ่งความสำเร็จของงาน รักษาเกียรติ
ของตนเอง เพื่อให้ได้รับความศรัทธาและเชื่อถือจากประชาชน กล้าตัดสินใจ
กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ถูกชี้นำ และการทำงานด้วยความโปร่งใสไม่เลือก
ปฏิบัติ

ผู้นำ อช. เราเป็นได้

ผู้นำจะมีคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป
คุณสมบัติที่ค้นพบได้ในตัวผู้นำมี ๓ ลักษณะ

ลักษณะทางกายภาพ	ลักษณะทางความสามารถ	ลักษณะบุคลิกภาพ
<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none">• ความสูง• รูปร่างภายนอก• อายุ• สุขภาพแข็งแรง	<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none">• ความรู้• ความสามารถในการพูดในที่ชุมชน	<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none">• การควบคุมอารมณ์• การแสดงออกทางอารมณ์

พฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในตัวผู้นำ

ผู้นำที่มุ่งงาน

เน้นความสำเร็จของการทำงาน
เน้นการสร้างงานและผลผลิต
ที่มีมาตรฐานสูง
เน้นการใช้กฎ ระเบียบ
ข้อปฏิบัติเพื่อให้งาน
บรรลุเป้าหมาย

ผู้นำที่มุ่งคน

จะให้ความสำคัญต่อ
อช. ทุกคน
เข้าใจความแตกต่างและ
ยอมรับความสำคัญของ อช.
มีการเปิดโอกาสให้ อช.
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
อีกทั้งยังสนใจ
ในความต้องการของ อช. ด้วย

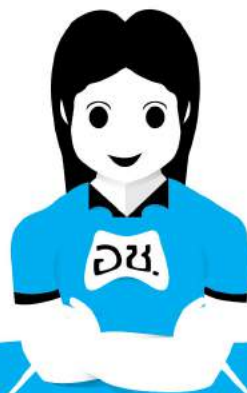
ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ

“ผู้นำที่มุ่งทั้งงานและคน”

ประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำ

จึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพฤติกรรมกับผู้คน และสถานการณ์
ในการปฏิบัติงาน ผู้นำสมัยใหม่จะใช้ความสามารถเปลี่ยนความเชื่อ
ทัศนคติของ อช. และประชาชน เพื่อให้ร่วมกันทำงานได้บรรลุเป้าหมาย
ที่ต้องการ โดยการถ่ายทอดความคิด ประสบการณ์ และกระตุ้นทางด้าน
ความคิดต่างๆ ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ดังนั้น ผู้นำ อช.
ที่มีความสามารถ
ต้องเป็นผู้ที่ ...

- มีความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นไว้วางใจ
- มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร
- แสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม เอื้ออาทรแก่ผู้อื่น
- ทำให้การขัดแย้ง ระหว่าง อช. กับ ผู้นำ อช.
รวมทั้งผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ และประชาชน เกิดขึ้นน้อยที่สุด
- มีการโฆษณาตัวเอง ทำให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถ
- มีพลัง มุ่งการปฏิบัติงานให้สำเร็จ เห็นผลงาน
- มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน

ยุทธวิธีทำให้ประสบความสำเร็จ

๗ ประการ สำหรับผู้นำ อช. ก่อตั้ง

๑. รักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้นำชุมชน
๒. นัดประชุมเพื่อสร้างทีมให้เข้มแข็งอยู่เสมอ
๓. ให้คำชมทีมงานที่ร่วมมือกันทำงานให้ดีขึ้นเรื่อยๆ
๔. อย่าให้คำมั่นสัญญาอะไรง่ายๆ เพราะถ้าผิดพลาด
มิตรภาพก็จะสลายไป
๕. ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง
ก่อนที่ร่วมกันจะทำงาน
๖. อย่าเป็นคนที่เคร่งเครียดจนเกินไปให้รางวัลและ
เป็นกันเองกับทุกคนเสมอ
๗. เป็นต้นแบบที่ดีในสิ่งที่อยากให้ผู้อื่น
มาร่วมทำงานด้วย

เครื่องมือป้องกัน ความล้มเหลว

๕ ข้อ สำหรับผู้นำ อช.

๑. ผู้นำ อช. ต้อง...
มีความฝัน
และจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน
เพื่อจะสามารถนำทีม ไปสู่จุดหมาย
๒. ผู้นำ อช. ต้อง...
สร้างงานให้มีคุณค่า
สนุกกับงานเพราะได้ปฏิบัติงานที่ท้าทาย
๓. ผู้นำ อช. ต้อง...
ผลักดันให้ อช. ปฏิบัติงานตามภารกิจ
ตระหนักถึงความสำคัญของทีม
๔. ผู้นำ อช. ต้อง...
รู้จักเปลี่ยนแปลง
ให้เหมาะสมตามสภาพการณ์
จึงจะได้ตามเป้าหมาย

ข้อปฏิบัติสำหรับการเป็น ผู้นำ อช. ที่ดี

ปกติคนเราย่อมคอยจะดูผู้อื่นเป็นแบบอย่างอยู่แล้ว
ถ้าผู้นำ อช. ทำดี บุคคลอื่นก็ย่อมจะพยายามทำตาม
ข้อปฏิบัติสำหรับการเป็นต้นแบบที่ดีตามหลักการ
พัฒนาผู้นำ มีดังนี้ ...

ผู้นำ อช. ที่ดี

๑. รักษาสุขภาพให้ดีเสมอ
๒. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
๓. ตรงต่อเวลาเสมอ
๔. ไม่แสดงตนเป็นคนรู้มาก
๕. ไม่ตำหนิผู้ที่มีอำนาจเหนือตนต่อหน้าทีมงาน
๖. สุขภาพกับทุกคนเสมอ
๗. รักษาชื่อเสียงของตนเอง
๘. ถือนโยบายส่วนรวมเหมือนเป็นนโยบายของตนเอง
๙. แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๑๐. ร่วมงานเคียงข้างกับทีมงาน
๑๑. ยึดมั่นในอุดมการณ์จิตอาสา

คุณลักษณะที่ดี ของ ผู้นำ อช. ต้องเป็นอย่างไร ?

คุณลักษณะที่ดี ของ ผู้นำ อช.
จะต้องประกอบด้วย

๑. ต้อง ปากบาง

ผู้นำ อช. ที่ดี ต้องพูดได้และเป็นคนที่พูดเป็น ซึ่งหมายถึง การพูดแนะนำ ชี้แนะ และสร้างเสริมกำลังใจของประชาชนให้ร่วมมือกัน สามัคคีกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาชุมชนของตนเอง

๒. ต้อง ตาโต

ผู้นำ อช. ต้องคอยติดตามความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของ ชุมชน/สังคมอยู่เสมอ การไปดู ไปเห็นรูปแบบ เทคนิควิธีการการพัฒนา ที่แปลกใหม่ แล้วนำมาเปรียบเทียบ ประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง

๓. ต้อง หูใหญ่

ผู้นำ อช. คอยรับฟังข่าวสารใหม่ๆ อยู่เสมอ การฟังมาก จะรู้มาก ข่าวสารดี เมื่อนำมาวิเคราะห์จะเป็นบ่อเกิดของปัญญา การพัฒนา งานก็จะเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๔. ต้อง ใจสู้

ผู้นำ อช. ต้องมีจิตใจที่มั่นคงเข้มแข็งแน่วแน่ มีความภาคภูมิใจ ในบทบาท ภารกิจ ที่มีส่วนช่วยเหลือชุมชน และจะต้องเสริมสร้างพลังใจของ ตนเอง และเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ

ผู้นำ อช.

ภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่อาสาสมัคร

เฝ้างานของส่วนรวม

จะศรัทธาและยึดมั่น

ในปรัชญาหลักการพัฒนาชุมชน

เป็นตัวแทนภาคประชาชนของ

กรมการพัฒนาชุมชน

ปฏิบัติหน้าที่ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

มองเห็นศักยภาพของ อช.

และประชาชนทั้งหลาย

ว่าจะสามารถร่วมกันพัฒนาชุมชน

ให้เข้มแข็งได้อย่าง

ยั่งยืนด้วยตนเอง

ผู้นำ อช. กับ การขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางของ
พ่อหลวง
หลักการทรงงาน

๒๓ ข้อ

หลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

๑. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
๒. ระเบิดจากข้างใน
๓. แก้ปัญหาจากจุดเล็ก
๔. ทำตามลำดับขั้น
๕. ภูมิสังคม
๖. อ่องคืรวม
๗. ไม่ติดตำรา
๘. ประหยัด เรียบง่าย
ได้ประโยชน์สูงสุด
๙. ทำให้ง่าย
๑๐. การมีส่วนร่วม
๑๑. ประโยชน์ส่วนรวม
๑๒. บริการที่จุดเดียว
๑๓. ใช้ธรรมชาตช่วยธรรมชาติ
๑๔. ใช้ธรรมปราบอธรรม
๑๕. ปลุกป่าในใจคน
๑๖. ขาดทุนคือกำไร
๑๗. การพึ่งตนเอง
๑๘. พออยู่พอกิน
๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง
๒๐. ความซื่อสัตย์ สุจริต
จริงใจต่อกัน
๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข
๒๒. ความเพียร
๒๓. รู้-รัก-สามัคคี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

ความรู้
รอบรู้
รอบคอบ
ระมัดระวัง

คุณธรรม
ซื่อสัตย์สุจริต
ขยันอดทน
สติปัญญา
แบ่งปัน

นำไปสู่

เศรษฐกิจ สังคม

สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สมดุล
พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง

“เศรษฐกิจพอเพียง”

เป็นปรัชญาที่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย
มานานกว่า ๓๐ ปี

ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและภายหลัง
ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้
อย่างยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

เศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนหลักการ ๓ ประการ คือ

- ๑) ความพอประมาณ หมายถึง ...
การตัดสินใจตามความสามารถของตนอย่างเหมาะสม
 - ๒) ความมีเหตุผล หมายถึง ...
การคำนึงถึงผลจากการกระทำอย่างรอบคอบ
 - ๓) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง ...
การเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ
- ทั้งนี้ การดำเนินชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง จะต้อง

ใช้

ความรู้ ให้เกิดประโยชน์ในทางที่ถูกต้อง และ

มี

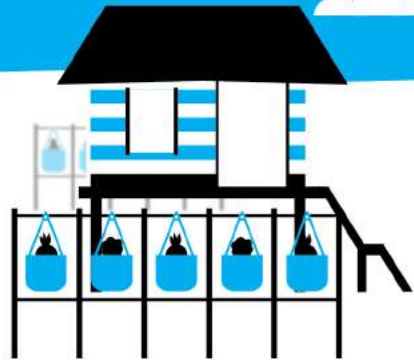
คุณธรรม คือ ... ต้องเป็นคนดี มีความอดทน พากเพียร

๑

ด้านการลดรายจ่าย

๑.๑ ครั้วเรือนทำสวนครั้ว

ครั้วเรือนใช้พื้นที่ว่างบริเวณบ้าน หรือใช้กระถาง/ภาชนะที่ทิ้งแล้วในการปลูกผักไว้กินเองในครอบครัว รวมทั้งการปลูกผักแบบแขวน ในกรณีพื้นที่ที่ไม่สามารถปลูกผักได้อาจมีกิจกรรมอื่นที่ทดแทนกันได้ เช่น พื้นที่ชาวเล มีการหาปลา กินเอง เป็นต้น

๑.๒ ครั้วเรือนปลอดอบายมุข

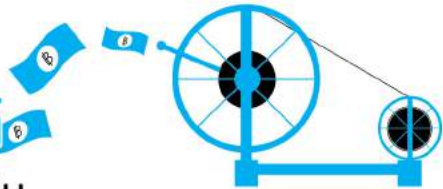
สมาชิกทุกคนในครั้วเรือน ไม่เสพสิ่งเสพติด ไม่เล่นการพนัน
ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

๒

ด้านการเพิ่มรายได้

๒.๑ ครั้วเรือนมีอาชีพเสริม

ครั้วเรือนมีอาชีพอื่นนอกจากอาชีพหลักที่ทำประจำ ทำให้ครั้วเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น

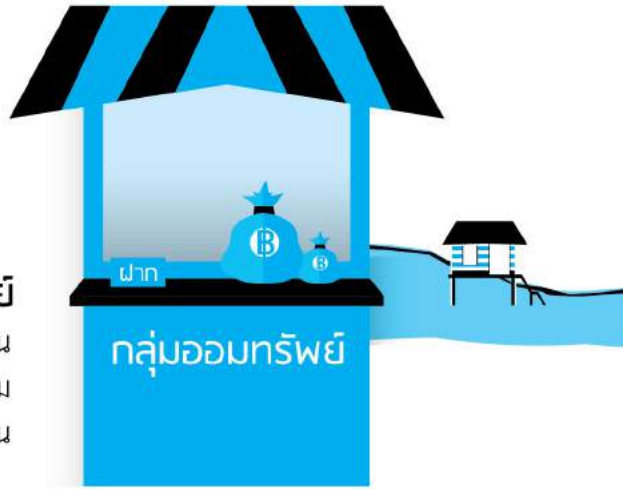
๒.๒ ครั้วเรือนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

ครั้วเรือนมีการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในการประกอบ อาชีพ หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกในครั้วเรือนที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทำให้เกิดความคุ้มค่าและประหยัด เช่น การใช้ปุ๋ยชีวภาพในการเพาะปลูกและได้ผลผลิตคุ้มค่า การปลูกผักปลอดสารพิษ การใช้พลังงานทดแทน เป็นต้น

๓ ด้านการประกยัด

๓.๑ คริวเรือ่นมีการออมทรัพย์

สมาชิกในคริวเรือ่นมีการฝากเงินไว้กับธนาคาร/สถาบันการเงิน/กลุ่มออมทรัพย์ฯ/หรือกลุ่มอื่นๆ ที่มีการรับฝากเงินกับสมาชิก

๓.๒ ชุมชนมีการออมทรัพย์

ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือกลุ่มออมทรัพย์อื่นที่มี ลักษณะคล้ายกัน เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์/กลุ่มออมทรัพย์สตรี/กลุ่มออมทรัพย์ของกลุ่มอาชีพต่างๆ เป็นต้น มีการเชื่อมโยงเครือข่าย การเชื่อมโยงกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ในพื้นที่หรือพื้นที่อื่น

๔ ด้านการเรียนรู้

๔.๑ ชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุมชนมีการบันทึกภูมิปัญญา ในรูปแบบต่างๆ มีการถ่ายทอด และนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง

๔.๒ คริวเรือ่นมีการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คนในคริวเรือ่นมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดหรือจัดเวทีการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ นำไปสู่ความเข้าใจในการดำรงชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๕

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ด้านการ และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๕.๑ ชุมชนใช้วัตถุดิบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

ชุมชนมีการใช้วัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่าและประหยัดในการประกอบอาชีพ โดยมีการวางแผนจัดหาทรัพยากรทดแทน ควบคู่กับการอนุรักษ์ เช่น การปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ทดแทน การดูแลรักษาแหล่งน้ำ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๕.๒ ชุมชนปลูกต้นไม้

ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้านน่าอยู่

ชุมชนส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้บริเวณที่สาธารณะ ถนนในหมู่บ้าน บริเวณบ้าน หรือที่ว่างในหมู่บ้าน ฯลฯ และมีการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง

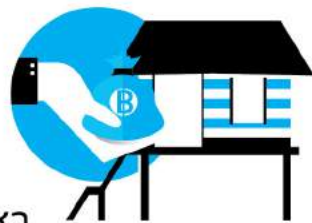
๖

ด้านกรือืออารีต่อกัน

๖.๑ ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนจน

คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา

ชุมชนมีการจัดสวัสดิการสำหรับคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา เช่น การจัดให้มีกองทุนประกอบอาชีพกองทุนสงเคราะห์ต่างๆ การจัดสรรเงินกำไรจากกองทุนชุมชนเพื่อเป็นสวัสดิการ การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตลอดจนมีการช่วยเหลือ เกื้อกูลกันในรูปแบบอื่นๆ ที่มีใช้เกี่ยวกับการเงิน เป็นต้น

๖.๒ ชุมชนรัฐรักสามัคคี

ชุมชนมีการมีการจัดทำแผนชุมชนและนำแผนไปสู่การปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาชุมชนร่วมกัน

บทบาทผู้นำ อช. ในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง

อช. และผู้นำ อช. กับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ปฏิบัติตนและทำงานโดยยึดหลัก “พึ่งตนเอง”
๒. มีวิถีชีวิต “แบบพอเพียง” หลีกเลียงอบายมุข
สร้างสุขในครัวเรือน
๓. มีการวางแผนชีวิตของตนเองและครอบครัว
๔. ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน
โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง

สามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการ ...

๑. ให้อคนในชุมชนได้รู้จักตนเอง

- รู้จักทุนชุมชน
- เข้าใจสถานการณ์
- วิเคราะห์ข้อมูลเป็น
- หมั่นหาความรู้

๒. สนับสนุนการบริหารจัดการที่ดี

- จัดการชีวิตตนเอง
- บริหารครอบครัว
- ยึดความโปร่งใส
- เป็นธรรมกับทุกคน

บันได ๙ ขั้น

ในการสร้างทีมขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ค้นหาความถนัด
๒. จัดการความรู้
๓. หาคู่ต้นแบบ
๔. ขยายแบบการทำงาน
๕. ประสานสร้างเพื่อน
๖. ขับเคลื่อนภารกิจ
๗. ใกล้ชิดติดตาม
๘. สอบถามสรุปเรื่อง
๙. ต่อเนื่องเผยแพร่

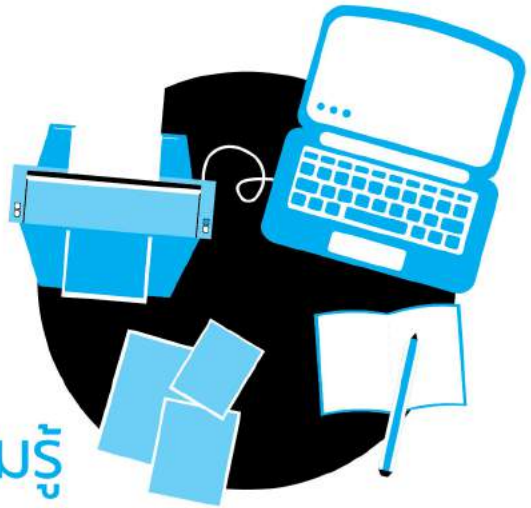
การดำเนินงานตามบันได ๕ ขั้น

๑. ค้นหาความถนัด

ผู้นำ อช.

ค้นหาตนเองว่ามีความถนัดในการดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กิจกรรม ๖X๒) ในข้อใด เลือกที่เด่นๆ มา ๑ ด้าน

๒. จัดการความรู้

ผู้นำ อช.

แสดงตัวอย่างกิจกรรมที่เด่นที่สุดในด้าน ๖x๒ ที่สามารถไปถ่ายทอดและเป็นตัวอย่าง หรือมาขอเรียนรู้ได้

๓. หากู้ต้นแบบ

๓.๑ ผู้นำ อช.

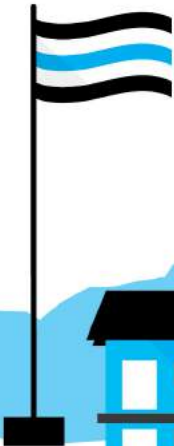
ชักชวนผู้นำ อช. ในอำเภอ/จังหวัดอย่างน้อย ๒ คน มาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้นำ อช.ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ ผู้นำ อช. เป้าหมาย ค้นหาความถนัดใน ๖x๒ และมาร่วมกัน ดำเนินการส่งเสริม อช. หมู่บ้านตนเอง

๓.๒ ผู้นำ อช.

ตรวจสอบข้อมูล อช.หมู่บ้านในตำบลตนเองโดยขอดูได้จากคำสั่งอำเภอที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอในพื้นที่ โดย

๑. ตรวจสอบว่า มี อช. หมู่บ้านครบตาม จำนวนหรือไม่

๒. ตรวจสอบว่า ชื่ออะไร อยู่ที่ไหน อาชีพอะไร ค้นหาความถนัดใน ๖x๒ และมาร่วมกันดำเนินการส่งเสริม อช. หมู่บ้านตนเอง

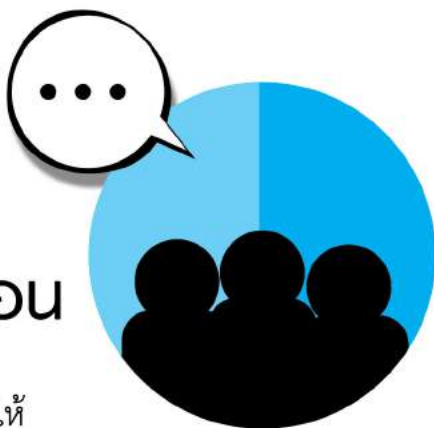

๔. ค้นหากความถนัด

ผู้นำ อช.

เยี่ยมเยียนพูดคุยถึงบทบาทหน้าที่ของ อช. หมู่บ้านว่า ได้ทำอะไรบ้าง มีปัญหา อุปสรรคอย่างไร สิ่งที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อสร้างความสัมพันธ์

๕. ประสาน สร้างเพื่อน

ผู้นำ อช.

เชิญชวน อช. เข้าร่วมโครงการ โดยให้

๕.๑ อช. ค้นหาตนเองว่า ทำอะไรบ้างใน ๖X๒

๕.๒ อช. เลือกกิจกรรมเด่นใน ๖X๒ โดยเลือกมาดำเนินการ

๑ ด้าน

๕.๓ จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อใช้ดำเนินงานขับเคลื่อนกิจกรรมให้สำเร็จ

๕.๔ กรณีที่ อช. ไม่มีการดำเนินกิจกรรม ๖X๒ มาก่อน ให้ผู้นำ อช. อธิบาย เรื่อง ๖X๒ ให้ อช. พิจารณาเลือกทดลองดำเนินการ ๑ ข้อ

๖. ขับเคลื่อนภารกิจ

ผู้นำ อช.

ไปส่งเสริม อช. หมู่บ้าน ในการดำเนินงาน
เศรษฐกิจพอเพียง (๖X๒) ด้านใดด้านหนึ่งให้สามารถ
เป็นตัวอย่างได้

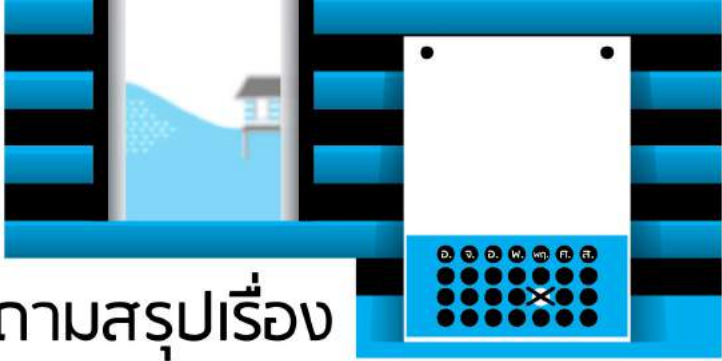

๗. ไกล่ชิดติดตาม

ผู้นำ อช.

ติดตามสนับสนุนการดำเนินงาน
ตามกิจกรรมที่ อช. เป้าหมายกำหนด
ดำเนินการ และประสานหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน
ให้แก่ อช. เป้าหมาย

๘. สอบถามสรุปเรื่อง

๘.๑ ผู้นำ อช.

พูดคุยแลกเปลี่ยนการทำงานและค้นหารูปแบบวิธีการทำงานต่อเนื่อง ร่วมกับ อช. เป้าหมาย เดือนละ ๑ ครั้ง

๘.๒ ผู้นำ อช.

สรุปผลดำเนินงาน พร้อมติดภาพถ่ายกิจกรรม

๙. ต่อเนื่องเผยแพร่

ผู้นำ อช.

เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานในเวทีประชาคม
สื่อวิทยุชุมชน ที่ประชุมต่างๆ ตามโอกาสอันควร

รู้
หรือ
ไม่รู้

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง คือหมู่บ้านแบบไหน ?

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง

หมู่บ้านที่ยึดถือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นรากฐานของชีวิตและประชาชนดำรงวิถีชีวิต
แบบพอเพียงโดยมีกิจกรรม ๖ ด้านๆ ละ ๒ ข้อ
รวม ๑๒ ข้อเป็นเครื่องชี้วัด เรียกว่า “ตัวชี้วัด ๖x๒”

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณคำเบา คำหงษ์สา

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลห้วยโป่ง
อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้านบางส่วนยังไม่เข้าใจ จะต้องทำเป็นตัวอย่างให้กับชาวบ้านได้เห็น พุดตามประสาชาวบ้านจะต้อง “เป็นหนูลองยา” ทำให้เขาเห็น ทำให้เขาดู เมื่อเขาเห็นวิถีชีวิตเราดีขึ้น เขาจะเข้ามาซักถาม ก็ถือโอกาสนั้นที่เขาสนใจ แนะนำโดยยึดหลัก “ระเบิดจากข้างใน” พร้อมทั้งสรรหาพืชชนิดใหม่ๆ มาเสริมมาเติมเต็ม ให้เพื่อนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น ชาวบ้านเมื่อปลูกผักกินเอง ก็เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ โดยปลูกผักหลากหลาย ผสมผสาน ใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ เช่น ปลูกกระเทียมแซมด้วยพริก พืชที่เอื้อต่อกัน และก็ขยายผลต่อไปในระดับครัวเรือน หมู่บ้าน ตำบล ต่อไป

คุณสำเนียง เดชศรี

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลสามัคคี
อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

เทคนิค/เคล็ดลับในการทำงาน คือ รู้ทัน รู้จริง เข้าถึง เข้าใจ โปร่งใสและเป็นธรรมน้อมนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการแก้ไข ใส่ใจติดตามประเมินผลกิจกรรมและนำผลมาวิเคราะห์เพื่อทำการต่อยอดโครงการนั้นให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณเกษมชัย แสงสว่าง

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลหนองโพธิ์
อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลงานที่ประทับใจในการเป็น “ผู้นำ อช.” คือ การได้รับหน้าที่เป็นวิทยากรในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองโพธิ์ มีฐานการเรียนรู้จำนวน ๙ ฐานเรียนรู้ ซึ่งในแต่ละฐานนั้นจะมีการให้ฝึกปฏิบัติจริงในทุกๆ ฐาน ซึ่งในปัจจุบันศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้มีชีวิต มาเรียนรู้ มาสัมผัส พักค้างคืน ตลอดจนเป็นที่ศึกษาดูงานและเป็นต้นแบบในการขยายผลให้แก่หมู่บ้านใกล้เคียงและผู้ที่สนใจได้

หลักในการทำงานคือการทำงานเป็นทีม ใช้หลัก “บ ว ร ส” บ้าน วัด โรงเรียน และส่วนราชการ ในการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้และการทำงานภายในตำบลหนองโพธิ์ โดยที่ตนเองจะรับหน้าที่หลักเป็นผู้ประสานงาน ก่อนที่จะประสานงานเรื่องอะไรนั้นเราต้องศึกษาและเข้าใจงานตามภารกิจที่ได้รับเสียก่อน หลังจากนั้นจึงวางแผนการบริหารจัดการตนเอง แบ่งเวลาให้ถูกต้องและสร้างงานให้ได้มากที่สุด โดยยึดคติประจำใจคือการให้ ยิ่งให้ไป ยิ่งได้กลับมา อย่างกลัวการขาดทุนเพราะการขาดทุนคือกำไรของชีวิต การทำงานทุกอย่างทำไหวไม่ไหวมันอยู่ที่เราจะบริหารจัดการเวลา และที่ผู้นำขาดไม่ได้คือการมีทีมงาน ใช้การประชุมบริหารจัดการทีมงานใช้ทีมงานเป็นทีมหนุนเสริม เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน สร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณสกล บุญธรรม

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลหนองพันจันทร์

อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี

“วิถีพอเพียงแบ่งปัน ผูกพัน ดินน้ำป่า และการจัดการสิ่งแวดล้อม” โดยการทำให้ดู อยู่ให้เห็น และเป็นแบบอย่าง แบ่งปันความคิด แบ่งปันความสุข สร้างความผูกพัน โดยการสร้างความผูกพันให้คนในชุมชนรู้ว่านี่คือบ้านของเราทั้งชุมชน โดยการคืนพลังจวนดิน หรือคืนธรรมชาติให้กับดิน เพื่อดินจะคืนต้นไม้ เพื่อต้นไม้จะคืนน้ำและอากาศที่เราใช้กันแบบมหาศาล โดยการตั้งกติกาในการใช้ป่าชุมชนร่วมกัน เพื่อจัดการบริหารสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชนร่วมกัน ให้มีความยั่งยืนตลอดไป

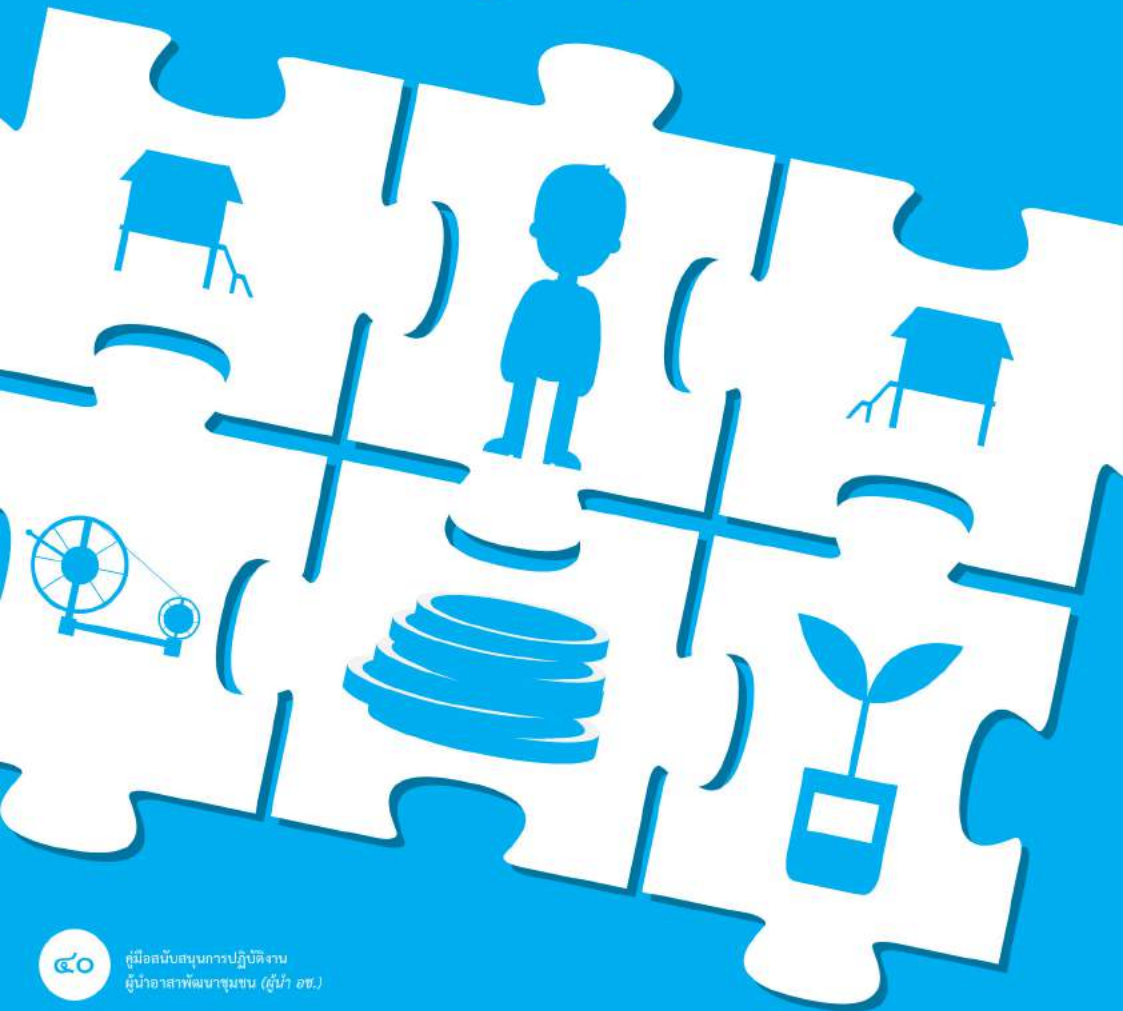
คุณบุหงา อูสีน

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลทับหยงโป

อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

หลักการทำงานอาสาพัฒนาชุมชน โดยยึดแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการลดรายจ่ายในครัวเรือน ด้วยการปลูกพืชผักสวนครัว แม้ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล ไม่มีพื้นที่ทำการเกษตร หรือปลูกพืชผักได้ จึงใช้วิธีการปลูกผักสวนครัวในถาดดำ หรือภาชนะที่ชำรุดเสียหาย เช่น หม้อข้าว หม้อแกง กะละมัง ถังแตก ฯลฯ และขยายผลไปยังครอบครัว/ชุมชนอื่นๆ

ผู้นำ อช. กับ การบริหารจัดการ ข้อมูลชุมชน

การบริหารจัดการข้อมูลชุมชน

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น อาจจะเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ก็ได้ ซึ่งข้อมูลที่ดีจะต้องถูกต้อง แม่นยำและเป็นปัจจุบัน โดยข้อมูลที่จำเป็นในการนำมาใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนางานพัฒนาชุมชน มี ๒ ประเภท คือ

๑. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)** คือ ข้อมูลที่แสดง ถึงลักษณะของสังคมไทย ที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ว่า อย่างน้อยคนไทยควรมีคุณภาพชีวิตในเรื่องอะไรบ้าง และควรมีระดับระดับความเป็นอยู่ไม่ต่ำกว่าระดับใดในช่วงระยะเวลาหนึ่งซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ประชาชนทราบว่าขณะนี้คุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว รวมไปถึงหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขเรื่องใดบ้าง

ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นข้อมูลระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนในด้านต่างๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของเครื่องชี้วัด สามารถทราบคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว รวมไปถึงหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และภาพรวมทั้งประเทศ

การจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ในแต่ละปีเน้นการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ โดยมีกระบวนการขั้นตอนตั้งแต่การชี้แจงการจัดเก็บแก่อาสาสมัครจัดเก็บ การบันทึกประมวลผล การตรวจสอบและรับรองข้อมูลจากเวทีประชาคม รวมถึงการนำข้อมูล จปฐ. ไปใช้ประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ประชุม สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประชุมวางแผนร่วมกัน ระหว่าง ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาพัฒนา ชุมชน รวมถึง ผู้นำชุมชน ต่างๆ
๒. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลอย่างมีคุณภาพ
๓. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามห้วงเวลาที่กำหนด คณะทำงานติดตาม และ ประเมินผล ๑ ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ ถูกต้อง ของข้อมูล
๔. ประชุม ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้ง วิเคราะห์ สภาพปัญหา อุปสรรค การดำเนินงานการบริหารจัดการข้อมูล
๕. ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.
๖. ประสานหน่วยงานภาคีการพัฒนาเพื่อร่วมให้การสนับสนุน การดำเนินงานช่วยเหลือครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.
๗. ผู้นำ อช./วช./คณะทำงาน ติดตาม และ ประเมินผล เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษา แก่ครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. อย่างสม่ำเสมอ

เทคนิคในการ บริหารจัดการข้อมูล **5P**

๑. การเตรียมคน Person

ผู้นำ อช. ช่วยเสริมสร้างความรู้
ความเข้าใจให้กับ อช. หมู่บ้าน
หรืออาสาสมัครที่ปฏิบัติหน้าที่ในการ
จัดเก็บข้อมูล ให้เกิดประสิทธิภาพ

โดยการประชุมปรึกษาหารือ ชี้แจง ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
ในแต่ละกิจกรรม

๒. การมีส่วนร่วม Participation

เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน
โดยการจัดเวทีประชาคม
ระดมความคิดเห็น
ประชุมปรึกษาหารือ
กำหนดเป้าหมาย วางแผน
และปฏิบัติงานร่วมกัน

๓.

การวางแผนการทำงาน Planning

ควรมีการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการตรวจสอบ และวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อหาแนวทางแก้ไข เพื่อพัฒนางานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

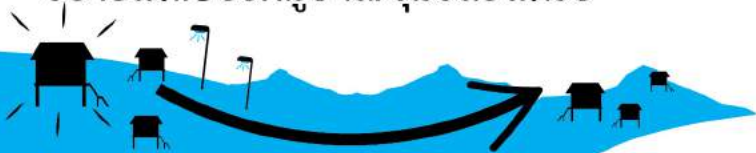
การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง Practice

ควรมีการดำเนินกิจกรรม/โครงการตามแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และควรมีการประชุมคณะทำงาน เพื่อติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน เป็นระยะๆ

๕. การนำไปสู่มืออาชีพ Professional

ส่งเสริมให้ชุมชนเรียนรู้ร่วมกัน โดยการประชุม ผ่านเวทีประชาคม หมู่บ้าน มีการถอดบทเรียนการทำงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้นำชุมชนอื่นๆ มาศึกษาดูงาน รวมทั้งขยายผลไปยังหมู่บ้าน/ชุมชนอื่นด้วย

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณจินตนา หงษ์ทอง

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลบ้านไร่

อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

ผลงานที่ประทับใจในการเป็น “ผู้นำ อช.” คือ การได้เข้าไปรับทราบปัญหาของแต่
ครัวเรือนจากการจัดเก็บ จปฐ. ของแต่ละปี จะทำให้พบกับครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. และ
พบครัวเรือนที่มีความแตกต่างทั้งในการรายได้ ความเป็นอยู่ สภาพจิตใจ สภาพครอบครัว
เขาก็กลัวเราว่าจะไปหวังผลประโยชน์จากตัวเขา เราก็ไม่ค่อยกล้า กลัวๆ กล้าๆ แต่เมื่อ
ไปเยี่ยมให้กำลังใจ ได้พูดคุยกันบ่อยขึ้น และเข้าไปคุยกันจนได้รับทราบปัญหาและ
ความต้องการ เขาก็ยอมรับการเข้าไปทำงานของทีมปฏิบัติการ ได้รับตอบรับอย่างสนิทสนม
คุ้นเคยและให้ความร่วมมือในการทำงานสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของทีมปฏิบัติการ
ตำบลบ้านไร่และอำเภอบางกระทุ่ม จนสามารถพัฒนาชีวิตครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ให้พัฒนา
ชีวิตได้พ้นเกณฑ์

คุณสุกฤษีปก สุขสิงห์

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลบางสระแก้ว

อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

การทำงานเป็นอาสาพัฒนาชุมชนในช่วงแรกๆ เริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมกับ
หมู่บ้านในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน/ตำบล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
ศักยภาพชุมชนก่อนนำไปใช้ประโยชน์ เช่น นำมาจัดทำแผนเพื่อการพัฒนา หมู่บ้าน/ชุมชน
เป็นต้น แม้ว่างานที่ทำจะเป็นสิ่งเล็กๆ ที่เกิดขึ้นในอำเภอ แต่ก็ภูมิใจในงานที่ทำเพราะทำ
ด้วยจิตสาธารณะ ทำงานด้วยใจ และความสำเร็จของงานที่ทำ มีประโยชน์ต่อส่วนรวม

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณพิสมัย ยอดยา

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลบ้านใหม่

อำเภอเมืองฯ จังหวัดพะเยา

บทบาทที่สำคัญของ ผู้นำ อช. ก็คือ การเป็นอาสาสมัครจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ของหมู่บ้าน ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลในภาพรวมของหมู่บ้าน และได้ใช้ประโยชน์ของข้อมูล โดยการลงพื้นที่ไปเยี่ยมเยียนครัวเรือนยากจนที่ตกเกณฑ์ จปฐ. และส่งเสริมให้ครัวเรือนเหล่านี้ หรือ ครัวเรือนต่างๆ ในหมู่บ้าน ดำรงชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักประหยัดอดออม ปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินในครอบครัว ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

คุณเกษร นาวันโพธิ์ทอง

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลท่าตะเียบ

อำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา

เทคนิค/เคล็ดลับในการทำงาน คือ การเป็นผู้นำ อช. ต้องมีจิตอาสาที่จะดูแลผู้ที่ตกเกณฑ์ จปฐ. เพื่อจะทำให้ผู้ตกเกณฑ์ จปฐ. มีชีวิตที่ดีขึ้น ถึงแม้ค่าตอบแทนจะมีน้อย แต่ถ้ามีจิตที่จะอาสาก็สามารถที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้ดีขึ้น

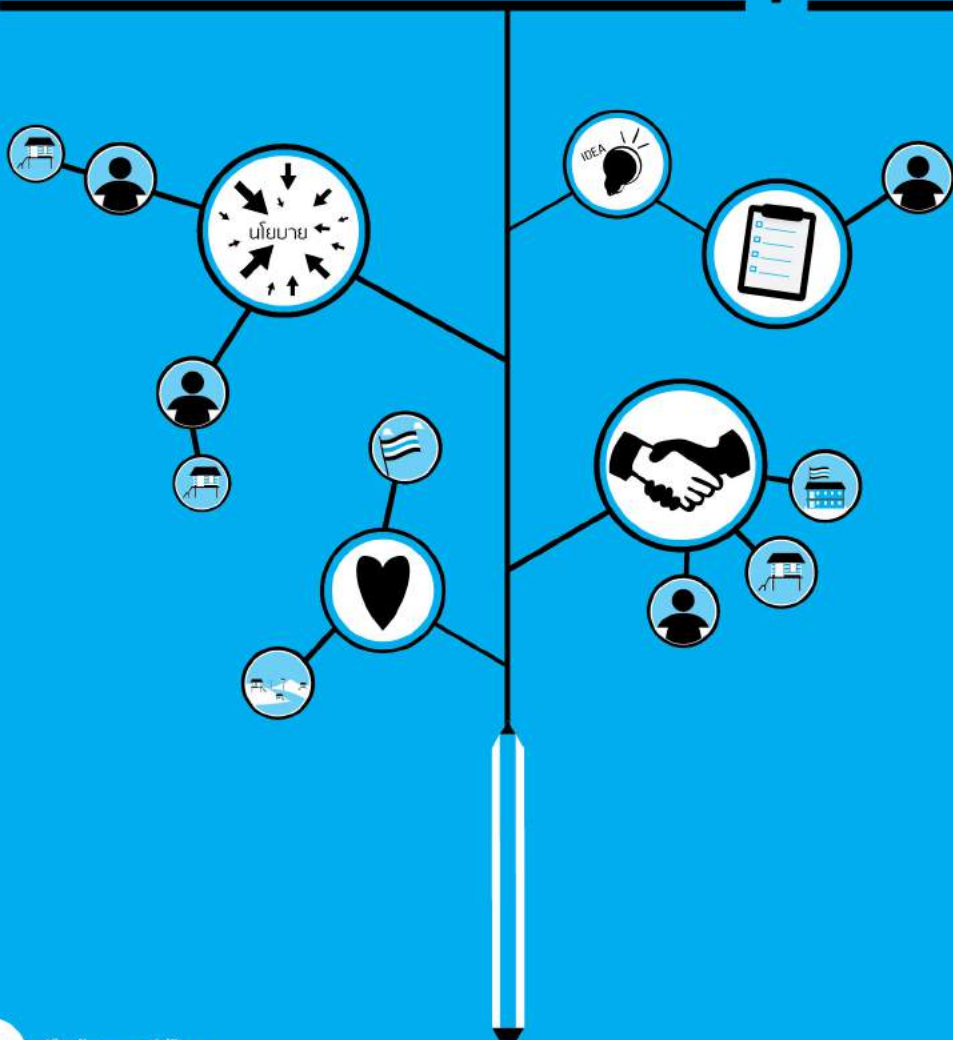
คุณกฤษณพัฒน์ มีนาค

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลลงตะขบ

อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร

1. ต้องมีภาวะผู้นำ ทำจริง ไม่ท้อต่ออุปสรรค และต้องรู้ปัญหาของชุมชนอย่างดี
2. เข้าถึงกลุ่ม องค์กร หน่วยงานภาคีร่วม ทำให้ท้องถิ่นยอมรับโดยเฉพาะกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน - อบต.-ชาวบ้าน ร่วมมือก้าวเดินไปด้วยโดยมีพัฒนาการเป็นบุคลากรของกรมการพัฒนาชุมชนเป็นที่ปรึกษา พร้อมทั้งจะแก้ไข้ปัญหาและส่งเสริมพัฒนาชุมชน

ผู้นำ อช. กับ การขับเคลื่อนแผนชุมชน

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน หรือ ผู้นำ อช.
ถือเป็น นักพัฒนาภาคประชาชนซึ่งเป็นคนในหมู่บ้าน/ตำบล
ที่รู้ดีที่สุดว่า มีปัญหา ความต้องการอะไร
ที่อยู่ในศักยภาพ (ขีดความรู้ ความสามารถ)
ที่ชาวบ้านจะร่วมมือ ร่วมใจกันแก้ปัญห
สนองความต้องการด้วยตนเองได้

โดย ผู้นำ อช. ต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม
ช่วยเหลืองานพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลของตน ด้วยความสมัครใจ
ไม่คำนึงว่าเป็นงานพัฒนาของใคร
ขอเพียงแต่ให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านตำบลของตนเอง

การสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนนั้น
ไม่มีใครสามารถสร้างให้ชุมชนได้
คนในชุมชนต้องร่วมกันสร้างเอง โดยร่วมกันทำให้เกิด

“กระบวนการบริหารจัดการชุมชน”

ซึ่งเป็นกระบวนการของคนในชุมชนที่ร่วมกันตัดสินใจ
และกำหนดทิศทาง มุ่งเป้าหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน

หลักการพัฒนา ต้องยึดหลัก
ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ในการคิด
และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา
โดยประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

บทบาทของ ผู้นำ อช.

จะต้องเข้าใจกระบวนการพัฒนาชุมชน หรืออีกนัยหนึ่ง ต้องเข้าใจกระบวนการแก้ปัญหาของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน ทั้งนี้ ผู้นำ อช. ควรจะรับรู้และเข้าใจ “ปัญหาของชาวบ้าน” อย่างถ่องแท้

ปัญหาคืออะไร

ปัญหามี ๒ ระดับ คือ
ปัญหาส่วนบุคคล กับ
ปัญหาส่วนรวม
งานพัฒนาชุมชนจะมุ่งแก้ปัญหา
ส่วนรวมมากกว่าปัญหาส่วนบุคคล
เพราะเมื่อแก้ปัญหาส่วนรวมได้แล้ว
ปัญหาส่วนบุคคล
ก็จะพลอยเบาบางลง หรือ
ได้รับการแก้ไข
ไปในตัวด้วย

จับตัวปัญหาให้อยู่

เมื่อจะคิดแก้ปัญหา
ต้องสามารถระบุสภาพปัญหาได้ว่า
มันคืออะไร หากระบุไม่ได้ก็แก้ไม่ได้
โดยควรจับประเด็นปัญหาที่สำคัญ
เพียงปัญหาเดียวมาพิจารณาก่อน
เพื่อระบุสภาพเฉพาะของปัญหานั้นๆ
การแก้ปัญหา ก็จะง่ายขึ้น

ตีปัญหาให้แตก

เมื่อระบุสภาพปัญหาได้แล้ว
ต้องพิจารณาไตร่ตรอง
กะเทาะปัญหาให้แตกถึงแก่น
จึงจะรู้ว่า
ตัวปัญหา
คืออะไรกันแน่

แยกประเภทปัญหา

- ปัญหามีหลายประเภท
ตั้งแต่
- จำเป็นหรือไม่จำเป็น
ต่อการครองชีพ
 - ชาวบ้านส่วนใหญ่ประสบอยู่
หรือส่วนน้อยประสบ
 - ยุ่งยากซับซ้อน หรืออยู่ในขีด
ความสามารถของชาวบ้าน
ที่จะแก้ไขเองได้

เรียงลำดับปัญหา

ปัญหาโดยทั่วไป
ในหมู่บ้านมีมาก
แต่การแก้ปัญหาต้องค่อยๆ
แก้ทีละอย่างตามกำลังความสามารถ
จึงต้องเรียงลำดับความสำคัญ หรือความจำเป็น
ก่อนหลังของปัญหา เช่น ต้องเป็นปัญหาที่
ชาวบ้านส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อน
และเมื่อแก้ปัญหาดังกล่าวแล้วจะลดปัญหา
ให้บรรเทาเบาบางลง และที่สำคัญที่สุด คือ
ต้องอยู่ในขีดความสามารถ
ที่จะแก้เองได้

ทำไม? ต้องมี? **แผนชุมชน**

เพราะคนข้างนอกไม่สามารถทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้

คนในชุมชนต้องช่วยกันทำ

ดังนั้น ผู้นำ อช. สามารถนำ แผนชุมชน
มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการชุมชน
ให้มีความเข้มแข็ง อย่างยั่งยืน

แผนชุมชน คือ

แผนที่คนในชุมชนมีส่วน

ร่วมคิด ร่วมทำ ตั้งแต่ต้น

เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนของตนเอง
และทุกคนในชุมชนร่วมรับผิดชอบ
จึงต้องรับผิดชอบร่วมกัน

ทำแผนชุมชน แล้วได้ประโยชน์อะไร?

คนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

คนในชุมชนได้เห็นข้อดี ข้อด้อย โอกาส และข้อจำกัดในการ
พัฒนาชุมชนอย่างมีเป้าหมาย

คนในชุมชนมีช่องทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชน
อย่างเหมาะสมและครอบคลุม

คนในชุมชนสามารถกำหนดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

คนในชุมชนสามารถคิดเป็นและกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง

ชุมชนสามารถวางแผนจัดการทรัพยากรหรือทุนในชุมชนได้อย่าง
ถูกต้องและเหมาะสม

คนในชุมชนสามารถรับผลประโยชน์ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ความร่วมมือของคนในชุมชนจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เอื้ออาทรต่อกัน

สามารถหาแนวร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างง่ายดาย

ขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชน

๑. เตรียมความพร้อม

บุคคล

ข้อมูล

พื้นที่

- สร้างแกนนำขับเคลื่อนแผนชุมชน
- ข้อมูล กชช ๒ ค. จปฐ. ข้อมูลสภาพชุมชน ข้อมูลด้านเกษตร สังคม เศรษฐกิจ สาธารณสุข ฯลฯ
- พื้นที่ มีความพร้อมด้านใด เช่น ทูทางสังคม ทูทางเศรษฐกิจ ทูทางของชุมชน

๒. ดำเนินการจัดทำแผนชุมชน

- จัดเวทีทบทวนแผน (กรณีที่มีชุมชนมีแผนอยู่แล้ว)
- แกนนำชุมชนและสมาชิก สํารวจ และจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- แกนนำชุมชนจัดเวทีประชาคม วิเคราะห์ข้อมูล ระบุปัญหา สาเหตุ กำหนดแนวทางหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหา หรือกำหนดแนวทางพัฒนา
- ศึกษาเรียนรู้จากชุมชนที่มีประสบการณ์ในการพัฒนา
- แกนนำจัดเวทีทำแผน โดยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน และประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

ขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชน

๓. นำแผนชุมชนที่ได้ไปดำเนินการกิจกรรมพัฒนาชุมชน

- ชุมชนร่วมกันดำเนินการเอง
- ประสานภาคีเครือข่ายการพัฒนาทุกหน่วยงาน
- บูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล นำไปประสานกับแผนพัฒนาท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด เพื่อร่วมสนับสนุน
- ดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน

๔. ติดตาม สรุปบทเรียน และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

- ชุมชนมีการติดตามผลการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการ ในแผนชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
- มีการสรุปบทเรียน
- มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

บทบาทของ ผู้นำ อช. ในการขับเคลื่อนแผนชุมชน

๑. วิทยาการกระบวนการ

โดยเข้าร่วมเป็นวิทยาการกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนใหม่ หรือปรับบททวนแผนชุมชน รวมทั้งบูรณาการแผนพัฒนาหมู่บ้าน

๒. ประสานการขอรับการสนับสนุน จากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

ในกรณีที่ชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง หรือเป็นโครงการ/กิจกรรมที่เกินขีดความสามารถของชุมชน/หมู่บ้าน โดยเชื่อมโยงแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น มีการบูรณาการแผนชุมชนระดับตำบล แล้วส่งต่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาปรับใส่ไว้ในแผนพัฒนาตำบล

การเขียนโครงการ

จากการปฏิบัติงานของผู้นำ อช. ในฐานะนักพัฒนาในชุมชนนั้น จะต้องเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการโครงการพัฒนาในหลายลักษณะ และหลายรูปแบบ ขั้นตอนการเขียนโครงการ จัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญ หากเขียนโครงการได้ไม่ครบถ้วน หรือไม่ชัดเจน ก็อาจจะมีผลให้โครงการนั้น ไม่ได้รับอนุมัติ ดังนั้น ผู้นำ อช. จึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจ หลักการและแนวทางการเขียนโครงการ

ในการเขียนโครงการส่วนใหญ่จะครอบคลุมหัวข้อ ดังนี้

๑. ชื่อโครงการ

ต้องชัดเจนกระชับ บอกได้ทันทีว่าเป็นเรื่องอะไร

๒. หลักการและเหตุผล

บอกถึงปัญหา ความจำเป็น ความสำคัญ

๓. วัตถุประสงค์

บอกให้รู้ว่า ทำไปเพื่อให้เกิดอะไรขึ้น

๔. กลุ่มเป้าหมาย

ทำกับใคร อะไร จำนวนเท่าใด

๕. วิธีการดำเนินงาน

บอกรายละเอียดว่า จะทำอย่างไร ขั้นตอนอย่างไร

๖. ระยะเวลาและสถานที่

จะดำเนินงานโครงการในช่วงไหน ที่ไหน

๗. งบประมาณดำเนินการ

จำนวนเท่าไร จากหน่วยงานไหน (หรือไม่ใช้)

๘. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มที่เป็นผู้ดำเนินการจัดทำโครงการ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ว่าทำแล้วได้อะไรบ้าง

๑๐. การติดตามและประเมินผลโครงการ

จะวัดอะไรบ้าง โดยใช้วิธีอะไร

การเขียนโครงการที่ดีอย่างง่าย ๆ ก็คือ การตอบคำถามตัวเองให้ได้ว่า เราจะทำอะไร ใครจะเป็นคนทำ ทำไม่ถึงต้องทำ (สำคัญอย่างไร/จำเป็นหรือไม่) แล้วทำไปเพื่ออะไร ทำกับใครบ้าง มีวิธีการทำอย่างไร จะทำอะไรก่อน ทำอะไรหลัง จะทำเมื่อไหร่ ทำที่ไหน ใช้เงินหรือไม่ จากที่ไหนและใช้เท่าไร? ทำเสร็จแล้วได้อะไร วัตถุประสงค์อย่างไร

ผู้นำ อช. ต้องลองหัดทำเขียนโครงการบ่อย จากที่ไม่ง่ายเลย จะกลายเป็นเรื่องง่าย ๆ และทำให้เรามีแผนการดำเนินกิจกรรมในอนาคตใกล้ ๆ ได้ด้วย เพราะการจัดทำเป็นโครงการก็คือการที่เราวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า อย่างเป็นระบบ ระเบียบ นั่นเอง

ผู้นำ อช. ต้องเคารพ เชื่อถือและไว้วางใจชาวบ้าน

ในการทำงานร่วมกับชาวบ้านนั้น ผู้นำ อช. มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ในฐานะผู้เท่าเทียมกัน แสดงว่า ผู้นำ อช. ต้องมีความเคารพเชื่อถือ และไว้วางใจชาวบ้าน เช่นเดียวกับที่ชาวบ้านเคารพเชื่อถือ และไว้วางใจ ผู้นำ อช. กล่าวคือ

- เชื่อมั่นในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของชาวบ้าน
- เชื่อมั่นในความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันของชาวบ้าน
- เชื่อมั่นว่าชาวบ้านทุกคนมีศักยภาพ มีความรู้ มีความสามารถที่แฝงเร้น รอการทำให้เห็นเป็นจริงขึ้นมา
- เชื่อมั่นว่า ชาวบ้านทุกคนมีความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเองได้

แผนชุมชนที่ดี ต้องเป็นอย่างไร ?

แผนชุมชนที่ดี จะประกอบด้วย

๑. เกิดจากคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ต้องมาร่วมกันคิดร่วมกันทำ และร่วมรับผลที่เกิดขึ้น
๒. ต้องนำข้อมูลของหมู่บ้าน/ชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เช่น ข้อมูล จปฐ. กชช ๒ ค. บัญชีครัวเรือน และข้อมูลอื่นๆ เพื่อให้คนในหมู่บ้าน/ชุมชนได้เข้าใจปัญหา สถานการณ์ และความต้องการที่แท้จริงของหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุม
๓. คนในชุมชนต้องลงมือช่วยเหลือตนเองให้เต็มกำลังความสามารถ ก่อนที่จะไปขอความช่วยเหลือจากภายนอก
๔. ต้องก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทำให้คนรักกันและเข้าใจกันมากขึ้น
๕. ต้องเป็นการสร้างพื้นฐานประชาธิปไตยในชีวิตและการอยู่ร่วมกันของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน

“
แผนชุมชน เป็นของชุมชน
โดยชุมชน และเพื่อชุมชน
”

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณชยฤกษ์ ไชยสะนิจ

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลกุดคุง

อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

เทคนิค/เคล็ดลับในการทำงาน

๑. ประชาสัมพันธ์ตนเองให้สังคมรู้จักตัวเราและกิจกรรมที่เราทำอยู่
๒. จัดฝึกอบรมให้แก่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจในกิจกรรมของเรา
๓. ประสานหน่วยงาน และภาคีเครือข่าย
๔. เขียนโครงการเพื่อของบประมาณเข้ามาช่วยเหลือในกิจกรรมนั้น ๆ

คุณนางนวล สิงห์ศิริพร

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลบัวชุม

อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

หลักการการทำงานคือ การเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ โดยการนำ “แผนชุมชน” มาเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาชุมชน โดยร่วมกับผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน และแกนนำ ช่วยกันแจกหนังสือเชิญประชุมใช้เสียงตามสายของเทศบาลช่วยกระจายข่าว เชิญตัวแทนครัวเรือนในหมู่บ้านเข้าร่วมเวทีประชาคม การจัดทำแผนชุมชน เพื่อให้เกิดการยอมรับว่าเป็นแผนของทุกคนและทุกส่วนในชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อความร่วมมือ ร่วมใจ ในการนำแผนชุมชนไปปฏิบัติ เพื่อจะได้แผนชุมชนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการนำไปใช้ เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาชุมชน

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณธนัช กระจำบ้าน

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลบ้านหิน

อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

“ผู้นำ อช.” ควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากประสบการณ์จริง และจากการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานราชการ และได้นำมาถ่ายทอดและสอนให้คนในชุมชนให้กับหมู่บ้าน / ชุมชน ได้เรียนรู้ร่วมกัน อาทิเช่น ร่วมทำนํ้ายาเอนกประสงค์ เพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว การทำปุ๋ยหมักไว้ใช้ในครัวเรือน เป็นต้น รวมถึงการมีความสามารถในการใช้ข้อมูล เพื่อจัดการและแก้ไขปัญหาและร่วมตัดสินใจในการจัดลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่น ร่วมเป็นผู้จัดทำแผนชุมชนร่วมเขียนโครงการและประสานงานเพื่อของบประมาณจากส่วนราชการเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงหมู่บ้าน / ชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คุณระวีวรรณ โอภาภีรัตน์

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลทะเลทรัพย์

อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

งานอาสาพัฒนาชุมชน เป็นงานที่ต้องมีจิตอาสา รักในงานบริการ งานสาธารณะประโยชน์ ที่ต้องเสียสละเวลาและความสุขส่วนตัว หลักการทำงาน คือ การใช้หลักการประสานงานดำเนินการโดยการจัดทำแผนงานและกำหนดหน้าที่การทำงานที่ชัดเจนของตนเองก่อนและขยายผลทำแผนงานแบ่งตามความถนัดของแต่ละคน ให้ความสำคัญกับระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อทราบข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารทั้งเป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ เน้นการมีส่วนร่วม โดยการประชุมปรึกษาหารือ และกำหนดแผนงานในการควบคุมการปฏิบัติงาน

เทคนิคการทำงานของ ผู้นำ อช.

คุณอุทร คล้ายี

ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลท่า
อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย

หลักการทำงานของอาสาพัฒนาชุมชน

๑. มีการวางแผน มีระบบในการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติ หากมีการวางแผนที่ดีงานก็จะสัมฤทธิ์ผล

๒. มีความกล้าแสดงออก และเฉียบขาดในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ

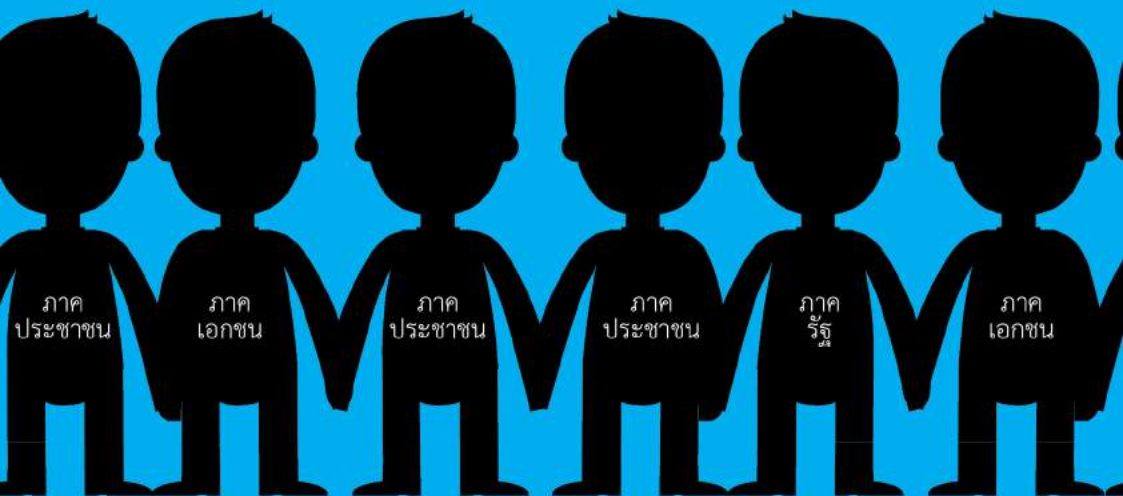
๓. หมั่นศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ และแลกเปลี่ยนตลอดเวลา

๔. ส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยนำข้อมูลปัญหาของหมู่บ้าน

จากการเก็บ จปฐ. ไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

“
แผนชุมชน
เป็นของชุมชน
โดยชุมชน
และเพื่อชุมชน
”

ผู้นำ อช. กับการขับเคลื่อน นโยบายสำคัญของ รัฐบาล กระทรวง กรม

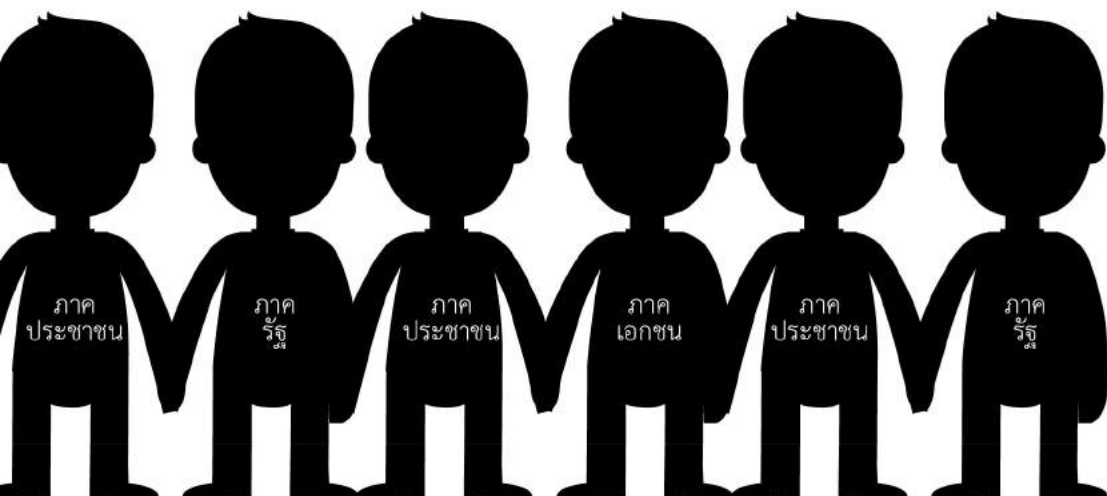

สานพลัง ประชารัฐ

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ
ภายใต้แนวคิด

การดำเนินงานวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise หรือ SE)

ประชารัฐ คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ช่วยกันแก้ปัญหา และคิดหาทางสร้างอนาคตให้ประเทศไทย ผ่านโครงสร้างการขับเคลื่อน เศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งมั่น ลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน และเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขัน โดยมีคณะทำงานร่วม รัฐ - เอกชน - ประชาชน จำนวน ๑๒ คณะ เป็นหน่วยขับเคลื่อนและ หนึ่งในนั้น คือ คณะทำงานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ

โดยมีเป้าหมาย คือ

เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง

ประชาชนมีความสุข

และมีรายได้เพิ่มขึ้น

ความเป็นมา

ปัญหารายได้เกษตรกร

สถานการณ์โลก

- การกีดกันทางการค้า
- ปัญหาสภาพแวดล้อมมีผลต่อการทำอาชีพเกษตร

ประชาชนกลุ่มเศรษฐกิจฐานราก

- ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร/ชาวนา
- ทำอาชีพเกษตรได้ดี
- มีรายได้ไม่น้อยกว่ารายจ่าย

รัฐบาล

- มีกำลังคน/หน่วยงานภาคีในพื้นที่
- สนับสนุน/ช่วยเหลือ/แก้ปัญหา

แนวทางแก้ไขที่ยั่งยืน

ภาครัฐ

ภาคเอกชน

มีกำลังคน
หน่วยงานภาคีในพื้นที่

มีทักษะการจัดการเชิงธุรกิจ
และการจัดการด้านการตลาด

ประสานความร่วมมือ

ภาคประชาชน

ประชาชนส่วนใหญ่
เป็นเกษตรกร

หลักการดำเนินงาน

SE๕ ประการ

๑. มีเป้าหมายเพื่อสังคม ไม่ใช่เพื่อกำไรสูงสุด
๒. เป็นรูปแบบธุรกิจที่รายได้หลักมาจากการขายสินค้าและบริการ ไม่ใช่เงินจากรัฐ หรือเงินบริจาค
๓. กำไรต้องนำไปใช้ขยายผล
ไม่ใช่ปันผลเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
๔. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
๕. จัดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท

กลยุทธ์และแผนการดำเนินงาน

๑ เป้าหมาย

๓ กลุ่มงาน

๕ กระบวนการ

ดำเนินการใน

๗๖ จังหวัด
ทั่วประเทศ

บริการงานโดย วิศวกรรมเพื่อสังคม
หรือ Social Enterprise
ซึ่งจัดตั้งเป็นรูปแบบบริษัท ใช้ชื่อว่า

บริษัท ประชาธิปไตยสามัคคี(จังหวัด) จำกัด

เป้าหมาย

สร้างรายได้ให้ชุมชน
ประชาชนมีความสุข

กลุ่มงาน

เกษตรกร

ผู้ประกอบการ
(SME/OTOP)

ท่องเที่ยว
โดยชุมชน

กระบวนการ

การเข้าถึง
ปัจจัยการผลิต

การสร้าง
องค์ความรู้

การตลาด

การสื่อสาร
สร้างการรับรู้
เพื่อความยั่งยืน

การบริการ
จัดการ

ต้นทาง

กลางทาง

ปลายทาง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน

๑. ทั้ง ๓ ภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน) ร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง
๒. มี ชุมชนเป็นหลัก ในการขับเคลื่อน เลือกกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือและมีความพร้อม
๓. มีผู้จัดการบริษัท หรือ CEO เป็นนักบริหารที่ดี เป็นที่ยอมรับและมีจิตอาสาที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
๔. จังหวัด โดย ผู้ว่าราชการจังหวัด และหน่วยงานภาคีในจังหวัด ให้การสนับสนุนการขับเคลื่อนโดยใช้ศักยภาพของจังหวัด

SE มีประโยชน์อย่างไร ?

๑. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น (วัดจากข้อมูล จปฐ.)
๒. ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้
๓. สามารถนำไปต่อยอดธุรกิจ และสามารถขยายผลไปยังชุมชนอื่นได้
๔. ชาวบ้านพ้นจากความยากจน เอกชนในเมืองไทยสามารถขยายของได้

โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สัมมาชีพ คืออะไร

สัมมาชีพ :

อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้ เป็นการ
ทำมาหากินโดยไม่ได้เอากำไรสูงสุดเป็นตัวตั้งหรือเป็นเป้าหมายสุดท้ายและต้องคำนึง
ถึงความเป็นธรรมทางสังคม กล่าวคือ ความสุขของตนและคนทำงาน รวมถึงประโยชน์
ของผู้บริโภคและผู้รับบริการหลัก

สัมมาชีพชุมชน :

ชุมชนที่มีการประกอบอาชีพโดยชอบ ซึ่งมีรายได้มากกว่ารายจ่าย โดยลดการเบียดเบียน
ตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ต้องมีความสอดคล้องกับวิถีของชุมชนเพื่อความ
มุ่งหมายในการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน

ปราชญ์ชุมชน :

ปราชญ์ชุมชนเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการประกอบสัมมาอาชีพจนเชี่ยวชาญใน
อาชีพนั้น ๆ และประสบความสำเร็จในอาชีพจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและมีจิตอาสา
พร้อมที่จะถ่ายทอดและขยายผลไปยังบุคคลอื่น ๆ ในชุมชน

แนวคิด

สร้างและพัฒนาอาชีพให้ประชาชนตามแนวทางสัมมาชีพชุมชน ใช้ทุนชุมชน ขับเคลื่อน
โดยผู้นำ/ปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ ใช้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือภายใต้ประชารัฐ

ความเป็นมา

กรมการพัฒนาชุมชน เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนการสร้างสัมมาชีพชุมชน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามแผนงาน ยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็ง (บูรณาการ) ของรัฐบาล

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างและพัฒนาอาชีพผู้นำสัมมาชีพชุมชน
๒. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของครัวเรือนตามแนวสัมมาชีพชุมชนโดยการขับเคลื่อนภายใต้พระราชรัฐ

เป้าหมายดำเนินการ

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ในความรับผิดชอบของยุทธศาสตร์ที่ ๑ การส่งเสริม การขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตรและชนบท จำนวน ๒๓,๕๘๙ หมู่บ้าน

ผลลัพธ์

ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : ๑. จำนวน ครัวเรือน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ๔๓๑,๓๘๐ ครัวเรือน.

๒. จำนวนแผนชุมชนที่มีการบูรณาการ ๖,๐๙๕ แผน

เชิงคุณภาพ : ร้อยละ ๘๕ ของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพ มีอาชีพ ตามแนวสัมมาชีพ

ขั้นตอนการสร้าง สมาชิพชุมชน

ฝึกอบรมปราชญ์ชุมชน

เป็นวิทยากรสัมมาชีพชุมชน ๒๓,๕๘๙ คน
โดยศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน จำนวน ๑๑ แห่ง

๑.

สร้างทีมแกนนำสมาชิพชุมชน

ปราชญ์ชุมชนสร้างทีมกับปราชญ์ชุมชนอีก
หมู่บ้านละ ๔ คนเป็นแกนนำสัมมาชีพชุมชน
รวม ๑๑๗,๙๔๕ คน

๒.

ฝึกอบรมสร้างสมาชิพชุมชน

ทีมแกนนำสัมมาชีพชุมชนฝึกอบรมอาชีพที่เป็น
ความต้องการของชุมชนหมู่บ้านละ
๒๐ คน/คร. รวม ๔๗๑,๗๘๐ คน

๓.

ตัวชี้วัด

๔๗๑,๗๘๐ คร.

ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพโดยร้อยละ ๘๕

มีอาชีพตามแนวสัมมาชีพ

จำนวนแผนชุมชนที่มีการบูรณาการ ๖,๐๙๕ แผน

เป้าหมาย

ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย

มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓

๔.

การส่งเสริมให้เกิดสัมมาชีพมั่นคง

ปราชญ์ชุมชนและแกนนำสัมมาชีพ ส่งเสริม ติดตาม สนับสนุน ๒๐ คน/คร. ในหมู่บ้านเป้าหมาย ให้สามารถพัฒนาและสร้างอาชีพ ด้วยการนำ ความรู้จากการฝึกอบรมอาชีพไปประกอบอาชีพ โดยใช้ศักยภาพทุนชุมชน และแผนชุมชนเป็น เครื่องมือในการบูรณาการหน่วยงาน ทรัพยากร และงบประมาณ

โครงการสร้างชุมชนเกื้อกูล

ชุมชนเกื้อกูล

หมายถึง ชุมชนที่มีการอุดหนุน เจือจาน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ระหว่างคนในชุมชน ระหว่างกิจกรรมการผลิต ระหว่างคนกับสาธารณสมบัติและสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนของชุมชน

ความเป็นมา

๑. วิธีชุมชนดั้งเดิมที่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน จางหายไป ต่างคนต่างอยู่ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง รอรับการช่วยเหลือจากภาครัฐซึ่งที่กิจกรรมเหล่านั้นชุมชนสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

๒. การสร้างชุมชนเกื้อกูล โดยน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง ปวงประชา “รู้ รัก สามัคคี” และ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาประยุกต์ใช้และนำกระบวนการประชารัฐมาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานผ่านกิจกรรมเกื้อกูล

๓. กระทรวงมหาดไทย มอบของขวัญปีใหม่ให้ประชาชนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ด้วยโครงการ “สร้างชุมชนเกื้อกูล เพิ่มพูนน้ำใจ สร้างวิถีไทยสามัคคี”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ
๒. เพื่อให้ชุมชน รู้ รัก สามัคคี
๓. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

หลักการทำงาน

ใช้หลักการมีส่วนร่วมในรูปแบบ “**ประชารัฐ**” ในการทำงานเชิงบูรณาการ ดังนี้

๑. ภาครัฐ บูรณาการการทำงาน ๓ หน่วยงาน ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการปกครอง และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒. ภาคเอกชน ส่งเสริมให้บริษัท ห้างร้านที่ประสงค์จะช่วยเหลือสังคมมีส่วนสนับสนุนโครงการโดยอาจเป็น CSR ขององค์กร
๓. ภาคประชาชน สนับสนุนให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) ผู้นำชุมชน กลุ่ม องค์กร เครือข่ายชุมชน และอาสาสมัครทุกประเภท เป็นแกนประสานการดำเนินงานร่วมกัน

กิจกรรมที่ถือฤ

หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่

บทบาทของ ผู้นำ อช./อช. ในการขับเคลื่อนชุมชนเกื้อกูล

๑. ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ของชุมชนในวงกว้าง เพื่อให้คนในชุมชนตื่นตัว และตระหนักที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนเกื้อกูล
๒. ผู้นำ อช. /อช. ทั่วประเทศคัดเลือกชุมชนเพื่อขับเคลื่อนโครงการชุมชนเกื้อกูลฯ ๑ ตำบล ๑ หมู่บ้าน หรือตามความพร้อมของพื้นที่
๓. ประสานหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนชุมชนเกื้อกูล ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
๔. ดำเนินกิจกรรมเกื้อกูลตามแผน แต่ทั้งนี้กิจกรรมเกื้อกูลควรเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของคนในชุมชน และลงมือทำร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของชุมชน ให้เกิดเป็นสังคม เอื้ออาทร ชุมชนเกื้อกูลขึ้นมาให้ได้ ในทุกชุมชน/หมู่บ้าน
๕. ร่วมกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและภาคีการพัฒนา เช่น อบต. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และส่วนราชการ ดำเนินการให้มีการยกย่อง เชิดชูเกียรติ ให้มีการคัดเลือก และประกาศเกียรติคุณ พร้อมมอบรางวัล ผู้นำ อช.ดีเด่น/ชุมชนดีเด่น/องค์กรดีเด่น ด้านการสร้างชุมชนเกื้อกูล โดยจังหวัดตามความเหมาะสม

ภาคผนวก

๗๘ ภาคผนวก ก :

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗

๘๓ ภาคผนวก ข :

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

๘๔ ภาคผนวก ค :

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕

๘๘ ภาคผนวก ง :

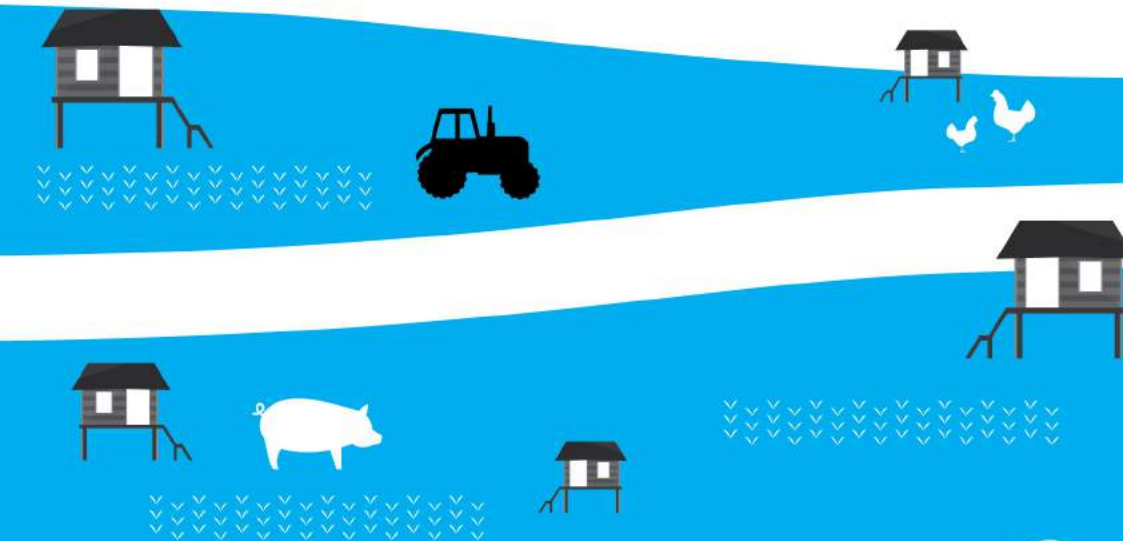
เครื่องหมาย อช./ผู้นำ อช.

๘๙ ภาคผนวก จ :

ตัวอย่างบัตรประจำตัว อช./ผู้นำ อช.

๙๑ ภาคผนวก ฉ :

รูปแบบเข็มเชิดชูเกียรติ ผู้นำ อช. ดีเด่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วย การอาสาพัฒนาชุมชน
พ.ศ. ๒๕๔๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘ ขึ้นใหม่ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และสามารถตอบสนองนโยบายการพัฒนาชนบทอย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมติที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ กระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๓) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย การอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๘ บรรดา ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งใดๆ ที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“อาสาพัฒนาชุมชน” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติงานอาสาสมัคร ในหมู่บ้านหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “อช.”

“ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน” หมายความว่า อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ปฏิบัติงานอาสาสมัครในฐานะผู้นำของอาสาพัฒนาชุมชนในตำบลหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “ผู้นำ อช.”

“งวดปฏิบัติงาน” หมายความว่า รอบระยะเวลาสามเดือนในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม และสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน รวม ๔ งวดต่อปี

“เงินค่าตอบแทน” หมายความว่า เงินที่กรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้ตั้งงบประมาณเพื่อจ่ายให้ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตามจำนวนอัตราที่ได้รับจากสำนักงบประมาณ

“เวทีประชาคมหมู่บ้าน” หมายความว่า เวทีพูดคุยของชาวบ้าน ที่คณะกรรมการหมู่บ้านได้เชิญชวนผู้แทนครัวเรือนในหมู่บ้าน ครัวเรือนละหนึ่งคน โดยมาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เพื่อประชุม พูดคุย ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านร่วมกัน และใช้มติเสียงข้างมากในเวทีเป็นเกณฑ์ในการดำเนินการคัดเลือกและถอดถอนอาสาพัฒนาชุมชน (อช.)

“เวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน” หมายความว่า เวทีพูดคุยของอาสาพัฒนาชุมชน ที่พัฒนากรผู้รับผิดชอบตำบลประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้อาสาพัฒนาชุมชนทุกหมู่บ้าน ในตำบล โดยมาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เพื่อประชุม พูดคุย ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาหมู่บ้านร่วมกัน และใช้มติเสียงข้างมากในเวทีเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกและถอดถอนผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำอช.)

ข้อ ๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจออกคำสั่ง หรือคำแนะนำชี้แจงในการปฏิบัติงานอาสาพัฒนาชุมชน ให้เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่นและให้อำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากปฏิบัติตามระเบียบนี้ คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

หมวด ๑

การดำเนินงาน

ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสเป็น อช. ในหมู่บ้าน หรือ ผู้นำ อช. ในระดับตำบลของตน โดยสมัครใจ

ข้อ ๗ ให้จัดฝึกอบรม ปฐมนิเทศ หรือประชุมสัมมนา อช. และผู้นำ อช. เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๘ ให้กรมการพัฒนาชุมชน เผยแพร่ข่าวสาร เกี่ยวกับการอาสาพัฒนาชุมชน และประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานกับหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

หมวด ๒

การคัดเลือกและการแต่งตั้ง

ข้อ ๙ ให้พัฒนากรผู้รับผิดชอบตำบลประสานงานให้คณะกรรมการหมู่บ้าน จัดเวทีประชาคม เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๑๐ เป็น อช. หมู่บ้านละไม่น้อยกว่าสี่คน โดยให้คำนึงถึงจำนวนชาย หญิง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ข้อ ๑๐ อช. ต้องมีคุณสมบัติและไม่ มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปี
- (๓) มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำในหมู่บ้านนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน
- (๔) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (๕) มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น
- (๖) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๗) ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือเป็นโรค ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (๘) ไม่เป็นข้าราชการประจำ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- (๙) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๑๐) ไม่เป็นผู้เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๑๑) ไม่เป็นผู้เคยถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก เพราะกระทำความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือตามกฎหมายรัฐวิสาหกิจ
- ข้อ ๑๑ ให้พัฒนากรผู้รับผิดชอบตำบลประสานงานกับองค์กรบริหารส่วนตำบล และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้มีการจัดเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชนทุกหมู่บ้าน ในตำบล เพื่อคัดเลือกกันเองเป็นผู้นำ อช. ตำบลละสองคน เป็นชายหนึ่งคน หญิงหนึ่งคน
- ข้อ ๑๒ ให้นายกองการบริหารส่วนตำบลเสนอรายชื่อ อช. และผู้นำ อช. ที่ได้รับคัดเลือกตามข้อ ๙ และข้อ ๑๑ ให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งตามลำดับ
- ข้อ ๑๓ ให้ อช. และผู้นำ อช. อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสองปี และเมื่อปฏิบัติงานครบวาระแล้วอาจได้รับคัดเลือกให้ปฏิบัติงานต่อได้อีกไม่เกินหนึ่งวาระ
- ข้อ ๑๔ นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี จะพิจารณาให้ อช. และผู้นำ อช. ออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ด้วยเหตุใด เหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้
- (๑) ขาดคุณสมบัติ หรือเข้าลักษณะต้องห้าม อย่างใดอย่างหนึ่ง ตามข้อ ๑๐
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ไปเสียจากหมู่บ้านหรือตำบล ที่ตนปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันเกินหกเดือน

(๕) คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของหมู่บ้านหรือตำบล แล้วนำมาติเสนอเวทีประชาคมหมู่บ้าน หรือเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน แล้วแต่กรณีให้เห็นชอบ

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ อช. หรือผู้นำ อช. พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและมีวาระการปฏิบัติงานเหลืออยู่มากกว่าเก้าสิบวัน ให้ดำเนินการคัดเลือกขึ้นใหม่แทนคนเก่า ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ และข้อ ๑๑ และให้ผู้ที่ได้รับคัดเลือกอยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

หมวด ๓ สิทธิและหน้าที่

ข้อ ๑๖ อช. มีหน้าที่ปฏิบัติงานในหมู่บ้านที่ได้รับคัดเลือก ดังนี้

(๑) กระตุ้นให้องค์กรประชาชน รู้สภาพปัญหาของหมู่บ้าน และสามารถวางแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาได้เอง รวมถึงกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ริเริ่มและสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนา โดยเป็นที่ปรึกษากลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มอาสาสมัคร ตลอดจนองค์กรประชาชน และกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ

(๓) ช่วยเหลือ สนับสนุน การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน

(๔) เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือเอกชนอื่นๆ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่เวทีประชาคม คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล หรือทางราชการมอบหมาย

ข้อ ๑๗ ผู้นำ อช. มีหน้าที่ปฏิบัติงานในตำบลที่ได้รับคัดเลือก ดังนี้

(๑) มีหน้าที่ตามข้อ ๑๖

(๒) เป็นผู้ประสานงานระหว่าง อช. ในตำบล

(๓) เป็นผู้แทนของอาสาพัฒนาชุมชน ในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๘ อำเภोजัดให้มีการประชุม ผู้นำ อช. เป็นประจำทุกสิ้นงวดปฏิบัติงานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน และวางแผนการดำเนินงาน โดยผู้นำ อช. อาจได้รับเงินค่าตอบแทน คนละ ๕๐๐ บาท ต่องวด

หลักเกณฑ์การประชุมผู้นำ อช. ประจำทุกสิ้นงวดปฏิบัติงานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและวางแผนการดำเนินงานและการจ่ายเงินค่าตอบแทน ให้เป็นไปตามที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

ข้อ ๑๙ รูปแบบเครื่องหมาย เข็มเชิดชูเกียรติ และบัตรประจำตัวอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน ให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้ โดยนายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นผู้ลงนามในบัตรประจำตัวอาสาพัฒนาชุมชน และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นผู้ลงนาม ในบัตรประจำตัวผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

ข้อ ๒๐ การรายงานผลการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแบบรายงานที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

ข้อ ๒๑ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

(นายโกศล พลกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อให้การดำเนินงานของอาสาพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในการปฏิบัติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๓ ให้ อช. และผู้นำ อช. อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี และเมื่อปฏิบัติงานครบวาระแล้ว อาจได้รับคัดเลือกให้ปฏิบัติงานต่อไปได้อีก”

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์)
รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อให้การดำเนินงานของอาสาพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในการปฏิบัติอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยาม คำว่า “ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน” และคำว่า “เวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน” ในข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน” หมายความว่า อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคม อาสาพัฒนาชุมชน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลเพื่อให้ปฏิบัติงานอาสาสมัครในฐานะผู้นำของอาสาพัฒนาชุมชนในตำบลหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “ผู้นำ อช.”

เวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน” หมายความว่า เวทีพูดคุยของอาสาพัฒนาชุมชนที่พัฒนากรผู้รับผิดชอบตำบลประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล จัดให้อาสาพัฒนาชุมชนทุกหมู่บ้านในตำบล จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเพื่อประชุมพูดคุยทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านร่วมกัน และใช้มติเสียงข้างมากในเวทีเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก และถอดถอนผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ข้อ ๑๑ ให้พัฒนากรผู้รับผิดชอบตำบลประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลและกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้มีการจัดเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชนทุกหมู่บ้านในตำบล เพื่อคัดเลือกกันเองเป็นผู้นำ อช. ตำบลละ ๒ คน เป็นชายหนึ่งคน หญิงหนึ่งคน ข้อ ๑๒ ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบล หรือนายกเทศมนตรี เสนอรายชื่อ อช. และผู้นำ อช. ที่ได้รับคัดเลือกตาม ข้อ ๙ และข้อ ๑๑ ให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งตามลำดับ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ข้อ ๑๔ นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีจะพิจารณาให้ อช.และผู้นำ อช. ออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๑๐
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ไปเสียจากหมู่บ้านหรือตำบลที่ตนปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันเกินหกเดือน

(๕) คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาเทศบาล มีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่าเป็นมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของหมู่บ้านหรือตำบล แล้วนำมติเสนอเวทีประชาคมหมู่บ้าน หรือเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชนแล้วแต่กรณีให้ความเห็นชอบ”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ข้อ ๑๖ อช. มีหน้าที่ปฏิบัติงานในหมู่บ้านที่ได้รับคัดเลือก ดังนี้

(๑) กระตุ้นให้องค์กรประชาชนรู้สภาพปัญหาของหมู่บ้านและสามารถวางแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาได้เอง รวมถึงการกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเองและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ริเริ่มและสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาโดยเป็นที่ปรึกษา กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มอาสาสมัคร ตลอดจนองค์กรประชาชนและกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ

(๓) ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน

(๔) เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือเอกชนอื่นๆ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เวทีประชาคม คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล หรือทางราชการมอบหมาย”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ข้อ ๑๘ อำเภोजัดให้มีการประชุม ผู้นำ อช. เป็นประจำทุกสิ้นงวดปฏิบัติงาน เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน และวางแผนการดำเนินงานโดยผู้นำ อช. อาจได้รับเงินค่าตอบแทนตามที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงานประมาณหรือตามมติคณะรัฐมนตรีอนุมัติ ทั้งนี้อัตราเงินค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยกำหนด

หลักเกณฑ์การประชุมผู้นำ อช. ประจำทุกสิ้นงวดปฏิบัติงานเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงาน และวางแผนการดำเนินงานและการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ข้อ ๑๙ รูปแบบเครื่องหมาย เข็มเชิดชูเกียรติและบัตรประจำตัวอาสาพัฒนาชุมชนและผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแนบท้ายระเบียบนี้ โดยนายอำเภอหรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมายเป็นผู้ลงนาม ในบัตรประจำตัวอาสาพัฒนาชุมชน และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นผู้ลงนามในบัตรประจำตัวผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ที่ปฏิบัติงานดีเด่น มีผลงานตามหลักเกณฑ์ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดอาจได้รับการพิจารณาคัดเลือกและเสนอชื่อเพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบ ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

จารุพงศ์ เรืองสุวรรณ
(นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เครื่องหมาย อช. / ผู้นำ อช.

หมายเหตุ

1. พื้นเครื่องหมายสีน้ำเงินเข้ม (กรมท่า)
ขนาด ๔x๖ ซม. ทั้ง ๒ แบบ
2. มีตราสัญลักษณ์สีของกรมการพัฒนาชุมชนตรงส่วนบนที่โค้งมน
ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๓ ซม.
3. มีตัวอักษร อช. หรือ ผู้นำ อช. สีเหลืองทองตรงส่วนล่าง
ขนาด ๑ ซม.

ตัวอย่างบัตรประจำตัว ผู้นำ อช.

"ด้านหน้า"

ปิดรูปถ่าย ขนาด ๑ นิ้ว	เลขที่..... ชื่อ/นามสกุล..... ตำแหน่ง ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....
ลายมือชื่อ..... หมู่ใด/หิต.....	(.....) ตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

(ความกว้าง x ความยาวบัตร = ๕๖x๙ ซม.)

<p>บัตรประจำตัวผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)</p> <p>กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย</p> <p>วันออกบัตร.....บัตรหมดอายุ.....</p>	๕ ซม.
--	-------

"ด้านหลัง"

๙ ซม.

ตัวอย่างบัตรประจำตัว อช.

"ด้านหน้า"

รูปถ่าย ขนาด ๑ นิ้ว	เลขที่..... ชื่อนามสกุล..... ตำแหน่ง อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
ลายมือชื่อ..... หมู่บัตร.....	(.....) ตำแหน่ง นายอำเภอ.....

ความกว้าง x ความยาวบัตร = ๕x๙ ซม.

<p>บัตรประจำตัวอาสาพัฒนาชุมชน (อช.)</p> <p>กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย</p> <p>รับออกบัตร..... บัตรเลขที่.....</p>	} ๕ ซม.
---	---------

"ด้านหลัง"

๙ ซม.

รูปแบบเข็มเชิดชูเกียรติ ผู้นำ อช. ดีเด่น

เข็มเชิดชูเกียรติผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น ทำด้วยโลหะชุบทองมีลักษณะเป็นรูปหยดน้ำ ความสูงขนาด ๓.๒ เซนติเมตร มีรูปตรากรมการพัฒนาชุมชนเป็นสีทองอยู่ตรงกลางขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตร มีรวงข้าว ๒ รวง สีทองน้อมไปบรรจบกันที่ส่วนบนของรูปหยดน้ำ อักษรผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่นเป็นสีทอง พื้นน้ำเงินอยู่ส่วนกลางเป็นฐานของรูปหยดน้ำ

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

สิ่งที่ คนไทย

พึงมี พึงเป็น พึงปฏิบัติ

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน
๕. รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม
๖. มีศีลธรรม หวังดีต่อผู้อื่น
๗. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย
๙. ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม

เทคนิคการทำงาน ผู้นำ อช.

มีการวางแผนงานร่วมกับประชาชน โดยยึดหลัก

“ เริ่มจากสิ่งที่ประชาชนรู้
สร้างงานจากสิ่งที่ประชาชนมี
สอนโดยแสดงให้เห็น
ให้ประชาชนเรียนรู้จากการทำงาน ”

ผู้นำ อช. ควรมีสมุดบันทึกประจำตัว
เพื่อบันทึกรายการปฏิบัติงานประจำวันที่ได้จัดทำไว้ในแต่ละวันว่า
มีเหตุการณ์ประจำวันและผลงานที่ได้ปฏิบัติอะไรบ้าง
มีประโยชน์ในการช่วยจำสำหรับเป็นข้อมูล
ในการเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานประจำไตรมาส

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บันทึกช่วยจำ

วันที่.....

ทำอะไร.....

สถานที่.....

ใครร่วมบ้าง.....

ผลที่ได้/ผลลัพธ์

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๕๖. คู่มือผู้นำ อช. ต้นแบบด้านการบริหารจัดการชุมชน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน.

_____ ๒๕๕๖. คู่มือการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ. กรุงเทพฯ : สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน.

_____ ๒๕๕๖. คู่มือศูนย์เรียนรู้ชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน.

_____ ๒๕๕๖. คู่มือผู้นำการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สถาบันการพัฒนาชุมชน.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. ๒๕๕๐. แนวคิดแนวทางการพัฒนาชุมชน กรุงเทพฯ : ไร่ไทยเพรส

คู่มือสนับสนุนการปฏิบัติงาน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)

ที่ปรึกษา

นาย อภิชาติ โตติลเกษัช
นาย อรรถวิชช์ สัมพันธ์รัตน์
นางสาวเพ็ญแข ศรีสุทธิกุล

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
ผู้อำนวยการสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

คณะผู้จัดทำ

นางพรทิพย์ ไชยวัฒน์
นางสาวอุไรวรรณ อารยลักษณ์
นางสาวอรอุมา อึ้งประเสริฐภรณ์
นายพัฒนจักร เทพทา
นางสาวจารุวรรณ ศรีพุทธา
นายวีรภักดิ์ เพชรโชติ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมผู้นำชุมชน
และอาสาสมัครชุมชน
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ

ผู้เรียบเรียง

นายไพรัตน์ จงรักษา

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

ปีที่พิมพ์ สิงหาคม ๒๕๕๙

ขนาดหนังสือ A๕ ๑๑๐ หน้า

จัดทำโดย

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ชั้นที่ ๕
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทร ๐ ๒๑๔๑ ๖๑๔๘
เว็บไซต์ www.chumchon.cdd.go.th

“
สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง
”

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ชั้นที่ ๕
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทร ๐-๒๑๔๑-๖๑๔๘

www.chumchon.cdd.go.th

